

308843 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

సంపుటము ౩.

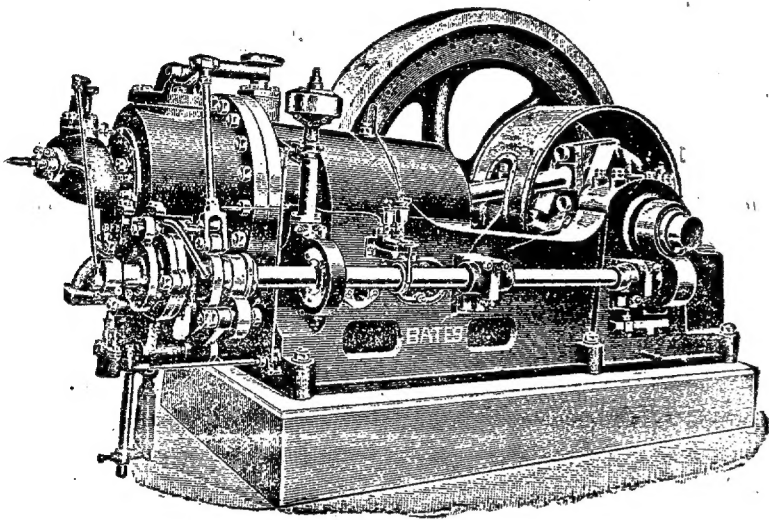
చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నెవ్వరునెల 22 వ తేది శుక్రవారము

No. 147

న శ నా మ సం వ త్స ర భా ద్ర క ద మా స బ హు శ ద శ మి ౧౦.

సంచిక ౧౪౭

బేటుగోల్డ్ మెడల్ శెమిడీశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టాయిపు ఇంజనులు యెటు వంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్ తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేపరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్న వి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో సగము మాత్రము యి యింజనులు తీసి కొనుచు వాటికంటె వేయి రెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పవరవరకు వీట్లయొక్క స్పీరు సామానుల సహాయ ప్పడును స్టాకులో సిద్ధముగా నుండును.

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

బ్రాంచిలు:—బెజవాడ, రాజమండ్రి.

సంగీతప్రదాయిని

వెలూరాయలు కి.

ఈగ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన దాక్షిణాత్యగాన విద్యాపారంగతులైన విద్వాన్ కె. వరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందు లక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యాగారి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 పురు బతులును స్వర, సాహిత్య తాళ, కాలములకు గురుతు చేర్చుచు అందిరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. హోమ్ శాస్త్రము, వీణ ఈ ఉభయవాదములకు పటములును, వీటి గుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దక్షిణాత్ 16 పుటలు వైజా, 500 పుటలు. దశరథి గ్రేసు కాగితములో ముద్రితము కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు హో అందు కంపెని,

(పింటర్స్, మదరాసు)

అమృతం జనము

లోకప్రఖ్యాతికెందిన దివ్యామృతము

నకలనొప్పులకు సంజీవిని వంటిదని అనేకులవలన పొగడబడియున్నది.

తలనొప్పుల మాన్పును
వాయువుపోట్ల బాపును
బెణుకుల భేదించును
దగ్గును తగ్గించును

వడిశమును పోగొట్టును
తేలుకాటును తీసివేయును
బాధలను పోగొట్టుటకు
పరమహంస క్రియ

చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

నకలు మయలను చూచి మోసపోకుడు!

పరమహంస శీటిన చూచి కొనకు!!

అమృతం జనము డిపో,

109, ఫ్రేరింగ్స్, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిస్థి, మద్రాసు.

వృత్తాంత లేఖలు

నిడదవోలు వార్తలు.

(ఒకవిలేఖకుని వద్దనుండి)

ఇక్కడ కంటింటి సెకండరీ స్కూలులు

నిడదవోలు, సెప్టెంబరు 18:—ఈశ్వర్య మాయూరి వాణ్ణి పాఠశాల కలెక్షన్ లకు సహాయక మొకటి జరిగిన దని తెలుసుకుంటే సంతోషముగా నున్నది. ఈ పుస్తకము నింకంటింటి సెకండరీ పాఠశాలకు మొకటి నామమాత్రము తాలూకా భోజనవారి యాదాబద్ధింప వచ్చియున్నది. అది భోజనవారి యధికారమున నున్నది యేదేండ్లకుటచేత దత్తాత్రేయ ప్రధానోపాధ్యాయులగు రా. రా. శ్రీ ఆచంట సూర్యనారాయణ రాజు గారు భోజనవారిని చేయి దలంచిరి. రెండవవర్గిలో స్కూల్ యిన్స్పెక్టరువారు రావు బహదర్ వి. ఆర్. వెంకట రామయ్య గారు ఆధిపత్యము వహించిరి. ఈ సూర్యమనన్న కెట్టిపేట గ్రామములో నొక ఎక్స్కల్యుటివు, ఇంజనీయర్ కచేరీ కలదు. అందఱకారులు ప్రస్తుతము ఎక్. భగవేంద్రముగారు వారి యుగోగ్యకాలము ముగిసినందున వారి యధికారము వైకొన సి. బి. కానెల్ వారలకు, దత్తాత్రేయ ప్రధానము పరీక్షింప రెండవ వర్గిలో సూర్యంపై యెంజనీయరువారు లబ్ధి వారలను కెట్టిపేటకు వచ్చియుండిరి. వారు మువ్వలను పాఠశాలలో స్కూలు విలోకింప సభకు దయచేసిరి. మొదట దైవప్రార్థనతో సభారంభమయ్యెను. అది ముగియగానే ఆచంట సూర్యనారాయణరాజుగారు కొన్ని పద్యములు చదివి పాఠశాలా చారిత్రము నవిస్తరము నిశ్చయించిరి.

స్కూలు చరిత్రము

ఆంగులో నిట్టి పాఠశాలలలో నాంధ్రభాషను సంస్కృతమును నేర్పబడితల నియమింపక పోవుటచే, మాతృభాషయైన భాషకుండు కలుగవలసినంత యభిమానము కలుగకున్నదనియు, ఈశ్వర్య బాజుమొండిన స్కూల్ వైస్ చాన్సిలరు గ్రాంథికభాషను చదివినా తెలియక గ్రామ్య ప్రచారమెక్కడగుటచే నిష్ఫలముగా నుండుననియు భావము కలిగియున్నది. కనకాశము చిక్కకున్న దనియు, ఆశాపకం జన్మతమునుండియు జన్మించిన స్కూలు సహాధ్యాయులుండుట యవసరమనియు, ఉన్నతపాఠశాలలలో సంస్కృతము మొదటి భాషయైయుండెను నాంధ్రంబుండుటచే నిట్టి యింకంటింటి పాఠశాల విద్యనుగించి యున్నంత పాఠశాలలకు భాష మూడవ భాష విద్యార్థులు తాము సంస్కృతము నేర్చుచున్నను అట్లు ప్రాకంధిం చుటకు నాల్గవ భాగములో నవకాశము లేమిని సంస్కృతము నేర్చుట మానవలసి. వచ్చుచున్నదనియు, అందుచే సంస్కృత విద్యార్థులకంభ్య కన్న గిల్లుచున్నదనియు, భోజన వారేషుచిన జీతములు తెలియకుండు భోజనము వచ్చుటకు దగినంత ప్రోత్సాహకముగాలేదు గాన జీతములు సువర్ధంబు బడవలయుననియు మొదలగు వంశములు తెలుపుటచేత నిడదవోలు పాఠశాల ఏమిట గమామి వేయిరూపాయల చొ. లాభముగా బునీయుచున్నను రెగినంత వైశాల్యముగలపాఠశాల గమామి లేదనియు, ఆవరణకు సరిహద్దుగోడ లేకపోవుటచే పాఠశాలాధ్యక్షులు గుంటి ఆగోగ్యస్థితిలో లేదనియు మొదలగు నెన్నోయంకముల చెలిపిరి.

నాటక ప్రదర్శనము

ఒకప్పుడు పాఠశాలలోని మాడవభాష విద్యార్థులు పేక్షితులకు చదియించిన నెచ్చెంటు ఆక్కి వెనిర్ అను నాటకములోని నాలవయంకము ఆంధ్రభాషలో ప్రదర్శించిరి. బాలుకు మిక్కిలి చక్కగ రెగిలియకు చేయబడియుండుటచే గాంధీలు మిక్కిలి నిపుణులతో ప్రదర్శించిరి. తరువాత మొదటి రెండవ భాష విల్లులు ఆయంకమునే తెలుగునకు ప్రదర్శించిరి. ఆచంట సూర్యనారాయణరాజుగారు నాటక చరిత్రను సభ్య గత్యాత్మకముగా స్పాష్టకరించి ప్రచురించిరి. మిక్కిట వారే చదియించిన శ్రీ బాద్రి పట్టాభిషేకములోని మాడవయంకము ఆంధ్రయ ప్రభుత్వముచే యితియకు గలిగిన మేగ్లను తెలుపు కథను నాల్గవరకగలి పిల్లులు ప్రదర్శించిరి.

బహుమానములు

ఒకప్పుడు రమామి నలుబదిమందికి పుస్తకముల బహుమానముగా పొందెరి. ఆ బహుమాను లండుకొనినవారలో నొక పదియేండ్ల బాలుడు రమామి మైలుదూరమునుండి వచ్చును. సంవత్సరములో నొక్కడనయిన వైభవముకాకుండ క

చ్చెను. వానికి బహుమానమొసంగిరి. పిదప తల్లిప్రగడ సుబ్బారావుగారులేచి తన యామోదమును వెల్లిబుచ్చిరి. ఈ కథ కింక పొరుగుగ్రామండ్రి రావలసినవారు రాలేనందుకు దమచింత దెల్పిరి. పాఠశాల కవసరముకు పనులు త్వరలో జరుగు నూత్ర మాలోచింతు మనిరి. భారతాలుకా డిప్రెస్సుబోర్డులలో సభికులు. పిదప అగ్రాసనాధిపతిగారు లేచి స్కూలుచారిత్రము మంచిభాషలో విపులముగా వ్రాయబడెననియు తన యతి వలకంటి నాంధ్రులకు మాతృభాషాభిమాన మధిక తరమని యు ఉ పా ధ్యా యు ల లో నెందరో పండితులు కలరనియు, స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు పండితుడు కాన వేటుగ బండితుల వేయినవనము కానరాకున్నను ఆసంగతి యింకను యోచింతుమనియు, పాఠశాలకుండు లోపములు త్వరగా తీర్పుట యవసరమనియు, మొదలగు నుత్సాహకరములగు మాటలు నెలవిచ్చిరి. ఆరతి కప్పారపు పూసలను తాంబూలాదులు సభికుల కొసంగబడెను. అగ్రాసనాధిపతిగారి కొక కర్పూరపుదండ యొసంగబడెను. చక్రవర్తిగారికి వందములతోను, ఆంధ్రయులకు జయము కలుగవలెనను కోర్కెలతోను సభ ముగిసెను. ఆయుత్సవ మెంతో జయప్రదముగ ముగిసినది. ఇంక సువర్ణోత్సవము, వజ్రోత్సవము జరుగునుగాక.

కోడ్లు

ఈశ్వర్యను కురిసిన యధిక వర్ణములకలన నిడదవోలు గ్రామము మొదలు రైలుకోడ్లు మొగవలకు మధ్యగల బాటరమారమి గజములోతు గోతులు పడియుండుటచే మనుష్యుల నడకకు అభ్యంతరము కలుగుట యటుండ రామరామ పురుగులవంటి యెడ్లు పీనుగులై బురదగోతులలోనుండి బరువు బండ్లను లాగలేక నాల్గులు వెళ్లెదెట్టుచున్నవి. ఇంజనీయర్ గోడిపార్థమెంటువారు వేసవికాలములో మరమ్మత్తు చేతురు కాబోలు. ఈలోగాబండ్లు విరిగి పొండు లకాట్లు విరిగి, యెడ్లు పడివచ్చి యేలాటి యిబ్బందులు పడుచున్నను వారి కేమిలేదు?

బొమ్మ చెవుడు

రైలుకోడ్లు చెవునున్న బొమ్మ చెవుడు డొంక తెవ్వలో యచ్చట కాపురముండెడివారు కాబోలు చందావేసికొని వానిని కొట్టిచి పాముల యిరవులకు కరువు కల్పించిరి. మిగిలినవి కూడ కొట్టిచివేయట యవసరమే.

రైలుబండ్లు

రైలుబండ్లు నడచుటలో మిక్కిలి విచారకరమైన మార్పు జరిగినది. ఇంతకుముందు రాజమండ్రినుండి ఉదయము ఆరగంటల కొకబండి బయల్పెడలి బెజవాడ 10 1/2 గంటలకు చేరుచుండెను. మఱి యొకటి బెజవాడ లో నాలు గింటికి బయడేరి రాత్రి 8-30 కు రాజమండ్రి చేరు

చుండెను. యిన్ పొడుగునున్న పట్టిణములలో అడిమనల్ మున్నబుకోట్లలు, నేటి కోర్టులుండుటచేత ప్లేడర్లకు వాదిప్రతివాది సాక్షులకు బాటసారులకు మిక్కిలి యుపయోగముగా నుండెను. కాని యొక నెలనుండి ఆరెండుబండ్లను తీసివేసిరి. ప్రజల కిబ్బందిగా నున్నది. రైలువారు ప్రజలకష్ట నిష్ఠురము లాలోచించి మార్పుచేయవలెనుగాని రైలుకు తోచినట్లు చేసి ప్రజల నిబ్బందిపెట్టుట చింత్యము ప్రయాణికులెక్కడగుటచే నిపుడొక్కొక్కగదిలో 10 మందికి బదులు 20 మంది కూర్చుంటున్నారు. డబ్బిచ్చి రద్దినము కొన్నట్లు టిక్కెట్లుకొని ప్రయాణికులు తమంతోతో పోయినములకు లోనగుచున్నారు. “గదివక్రంట్టికి పడిమరది అపరమము” వ్రాయుట. గదికి నిత్య మిరువది యెక్కినచో నింక ప్రయాణికులకు సౌఖ్య మెక్కడ? దైవ మెన్నడు ప్రజలకష్టము తీర్పునో తెలియదు.

కాలస్థితి

ఈ ప్రాంతముల వర్షములు మెండుగా కురిసిండుటలు పాడయినవి. ముం దెట్టుండనో తెలియదు. వయ్యోరుపొంగి పెక్కుపొలములు 15 దినములు నీటమునగి పోయినవి

సర్వవృత్తిక విష సంజీవిని.

మారు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏవ్వుచు వచ్చువారు!

నవ్వుచు బోదురు!!

తేలుకొండిపోటు వలన, మంట పోట్లకు తోగ పరిహారమును బొందలేక మిగులకష్ట పడువారలకై మేమి యావధమున గనిపెట్టితిమి కుట్టక పోట నీమందును డైరెక్ట్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో మంటలు పోట్లుపోవును. ఈయావధమునందు గుణము లేదని బుబువు చేయు వారలు

మా యావధమును మాకు తిరుగపంపి తమకు నెలవైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయే గాక (100) మారురూపాయల బహుమతి నందుటకును నర్హులగుదురు. వెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 ఆ. పోస్టేజీ 6 అణాలు ఒక రుపాయ (2) ప్యాకెట్టు రెప్పించుకొన్న పోస్టేజీ ఉచితము 1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజీ రూ 5-0-0 1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్నవారికి (1-8-0) వెలగల. ఛాన్సెలర్ ఫౌండేట్ సేనా ఇనాము స్యాంఫిల్ కోరువూరు అధికా స్టాంపు పంపవలెను టి. సీతారామ మొదలియారు. 2. కందప్ప మొదలిపిడి, తెరువల్లి క్షే.జి. మదరాస్

ప్రసిద్ధిజేందినకలము చౌకధర

స్వేన్సరు కంపెనివారి

‘మర్క్-స్టయిలు’

“ఫౌంటెను పేనా

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

ధరమాత్రమే స్వల్పముగాని

ఉపయోగమున ఘనమయినది.

ప్రపంచములో ఫౌంటెను పేనాలు జేయువారిలో గొప్పకంపెని వారివలన ఈకలము మా కోరకు ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినది.

14 వన్నె బంగారు పాళి

వేగముగ వ్రాయదగి యున్నది.

రు 2-8-0 మాత్రమే

స్వేన్సరు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

రత్న కవిగ్రంథ భాండాగారము.—శ్రీరత్న కవిగ్రంథ భాండాగారమున ఈ నెల 17వ తేదీ సాయంత్రము 4½ గంటలకు భాండాగార పండితమున ఆరోగ్యమునుగూర్చి శ్రీ యుత చింతరాజగోపాలరావుగారిచే నుపన్యసింపబడెను. వీరిప ఎనమండుగురు చక్కలుమాటలాడిరి. సభకు మహారాష్ట్ర పానుగంటి శేషగిరిరావుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమువహించిరి. రాత్రి 7½ గంటలకు సభ్యుల కరతాశ్చర్యములతోను, అధ్యక్షునికి వందనశతంబుల తోడను సభ ముగింపబడెను.

బీరుద సత్కారము.—చెన్నపురి ఆయుర్వేద వైద్యాభి మాన సంఘమువారు. ఈ నెల 15వ తేదీ యందు బ్రహ్మశ్రీ కొంపెల్ల వృసింహశాస్త్రిగారికి “వైద్యావతంస” యను బీరుద మొసంగి యుండు టెంతయు మోదావహముగ నున్నది. శ్రీ శాస్త్రిలవా రాంధ్రులు. వైద్యవిద్యను సశాస్త్రీయముగా నభ్యసించి దాని ననుభవములొనికి దెచ్చికొనిన శాంతమూర్తులు. వీరికి జీకిత్సయం దమితమైన యోగ్యుగలదు. ఈ శాస్త్రిగారి కున్న వైద్యవిద్యా మహిమయు, యోచనాశక్తియు, నౌషధ నిర్మాణమునందలి ప్రజ్ఞయు దేశోన్నత్యముకై యెంతయు నుప యోగపడగలదు. అని ఆయుర్వేద వైద్యాభిమానిగారు వ్రాయు చున్నారు.

అనంతపురమున ఆకస్మికము.—మా గ్రామము నందు గడచిన యాదివారమున శాంగ్లీ వాసుదేవరావుగారి క్రొత్త మేడ పగలు సుమారు పదునొకండుగుంటల సమయమునకూలి క్రింద పడినది. వస్త్రాభిరమముచే గోడలు నాని కూలివదలి కొందరును, క్రింద కమాను స్తంభములు మిక్కిలి చిన్నవగుటచే పడిన దని కొందరును బునాది బాగుగా త్రొవ్వనందున పడినదని మరి కొందరును చెప్పెదరు గాని కారణమిట్ల యన్నియు నని దోచు చున్నది. మేడ రెండవ యంతస్తుపడి ఆ బరువునకు మొదటి యంతస్తు గూడ నేల బడినది. శబ్దము చాలా దూరము విన బడుటచే జనులెల్లరును పరుకెత్తివచ్చి గుమిగూడిరి. వై యంత స్థున పనిచేయుచుండిన యొక బేర్లారుని భార్య శవము ఇటుకల లో బడియుండెను. ముగ్గురికి బలగుయిన గాయములు లేరనినవి గాని ప్రాణాపాయ మేమియును లేదని యొకరు వ్రాయు చున్నారు.

పశాసా గ్రంథాగారము.—ఈనెల 15, 17 తేదీలను పశాసా గ్రామములో కృష్ణాజిల్లా ఆకువీడు వాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ పండిత వల్లభాని కామశాస్త్రిగారు మతవిషయకో సన్యాసమును విద్యావిషయ కోపన్యాసముల రెంటిని స్వగు నుభవవైదిని సభ్యులనునంబులు సంజ్ఞిలునట్లు ఉపన్యసించిరి. భార్యగ్రామమునుండి ము. రా. రా. శ్రీ సోమధట్ట వెంకయ్య పంతులుగారు దయచేసి పుస్తకభాండాగార మొకటి నెలకొల్పుటకు శాస్త్రులుగారికి తోడ్పడి గ్రామస్థులను ప్రోత్సహ పరచిరి. అగ్రాసనాధి పతులకు శ్రీశాస్త్రులు వారి ఉపన్యాసాంతరము భాండాగార నిర్వహణమునకుగాను ము.రా.శ్రీ చుల్లా గవరయ్య కుటుంబిగా కృత్యముగాను. శాస్త్రుల భాస్కర నరసింహరాజుగారు కార్యదర్శిగాను, పెంట రాజమూర్తిగారు, నగరంపల్లి రామభద్రయ్యగారు, ప్రభా కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు మొదలయిన వారందరు భాండా గార నిర్వాహక సభ్యులుగాను ఏర్పడి భాండాగారాభివృద్ధికి పాటుపడ సమకట్టిరి. అని శిశువారి భాస్కర నరసింహ రాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

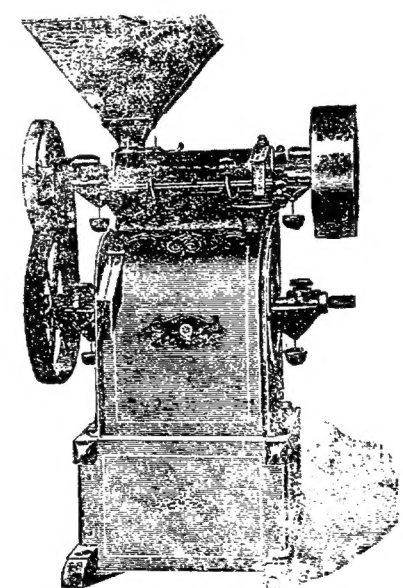
ఏషియాటిక్ మెడికల్ సొసైటీ.—దేశాభ్యుదయ ములో బాటు వైద్యాభ్యుదయమును కేశీయుల హృదయ సీమలయందు నూతనవికాసము కల్పింప జొచ్చుచున్నది. వైద్యాభ్యుదయము బంగళా బొంబాయి, పంజాబు రాజ ధానులలో వలె గాక మన రాజధానిలో నభివృద్ధి నొందకుం డుట, గడుశోచనీయముగా నున్నది. ఈ సంఘమువారు ప్రాచీన వైద్యాభివృద్ధికై పాటుపడుట కంకణము కట్టుకొని యున్నారు. ప్రాచీన వైద్యవిద్యను దేశభాషలలో పుస్తక ములుగా వ్రాయుటయును బీదసాదలకు చికిత్సాసహాయము చేయుటయును దూరమందలి నోగులకు వైద్య సలహాలు మొదలగునవి యుచితముగా నిచ్చుటయు నీ సంఘపు ముఖ్యోద్దేశ్యములయి యున్నవి. బీదసాదలకు ధర్మవైద్యము ప్రారం భించి నప్పటినుండియు రోగులసంఖ్య వానాటికి హెచ్చు చున్నది. ఈసంఘమునందు చేరగోరు దేశాభిమానులు వైద్యులు దిని పురోభివృద్ధికై తగు సలహాలు మొదలగునవి యియ్య పచ్చును. కావున దేశాభిమానులయిన వైద్యప్రముఖు లెల్లరు సభ్యులుగా చేరి తగు సహాయము, ప్రోత్సాహము చేసెదరని

మిగుల నమ్ముచున్నాము. సంఘసభ్యుని ప్రవేశమును యావ జ్ఞీవమురు రు1 మాత్రమే. ఈమొత్తము అట్టికేషను ఫారముతో పంపవలయు. అని కె. వి. చలవలిరావు సెక్రటరీ ఏషియాటిక్ మెడికల్ సొసైటీ నెం 2 మనికందముదలి వీధి జాన్సిటౌక్ నుండి వ్రాయుచున్నారు.

తమ వ్యక్తిరాజయము. శ్రీ. జంపాల సాంబయ్య గారిచే వ్రాయబడిన కన్యవిద్యార్థుల కొక హెచ్చరికయను వ్యాసమును జాచితిని. కొన్ని సంవత్సరములనుండి విద్యాభి మాహాజనసభలు ఆయా జాతీయుల మహాజనసభలతో బాటు జరుగుచున్నవి. కొన్ని సంవత్సరములనుండియు మన కన్య మహాజనసభ జరుగుచున్నది. ఈసంవత్సరము కృష్ణామండలము లో వెంట్రప్రగడయను గ్రామమునందు జరుగవై యున్నది దానితో బాటు విద్యాభిమాహాజనసభను జరుపవలయును. అట్లు జరిపినచో వ్యయముతక్కును. సభకువచ్చిన సాంఘికతే ఈసభకు కూడ నుండును. ప్రతి విషయమునను చాల సుఖదాయకముగ నుండును సభలు ప్రతిసంవత్సరము మేనెలలో జరుగునటుల చూడవలయును. అటులగానిచో విద్యాార్థులకు చాలకష్టములు గలుగును. కారణము పరీక్షలు సమీపమందుండుటయే. మే నెలలో నెలవుదినములయ్యుండును. క్రిందటి సంవత్సరము కన్య మహాజనసభ గుడివాడయందు ఏప్రియో మాసాంతమున జరిగి నది. అప్పుడు కొన్ని పాఠశాలయందుండు విద్యాార్థులకు మాత్రమే రావీలు కలిగినది. మేనెలలో అందఱకు నెలవు లగుటచే రావీలు చిక్కును. కాన మనము కన్యమహాజనసభ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారిని యీసంవత్సరము సభ మే మాసమున జరుగునటుల నేర్పాటు కొరకు భారికి విస్తృతము లను బంపుకొని యటుల జరుగునటుల చూడవలయును అని పాలకు గు సీతారామచంద్రగారు వ్రాయుచున్నారు.

నీవు క్రొత్తమిల్లు వెట్టదలచెదవా? మేము ఏమిల్లులుకై నానరే ముఖ్యముగా బియ్యపుమరలకుకావలసినసామానులను బియ్యమునందు మరనుండి హస్కు ఫర్నేసు ఫైరు బాల్లవరకు సరఫరా చేయుదుము. సి. గోపాలనాయక్ అంకు సన్సు. బేసిక్ ఫ్యాడ్రి వద్రాసు.

పాకులోనుండియే
పంపబడును.

పాకులోనుండియే
పంపబడును.

స్వచ్ఛమైన ఎంగిల్ బర్గు బియ్యపు మరలు.

వడ్లను పొట్టుతీయునవి, బియ్యమును దంచి తవుడుతీయు ఎంగిల్ బర్గు రైసు హల్లురులు పెల్లరులు ఇండియా అంతటను నాడబడు చున్నవి. అవి ఏమి చిక్కులులేనివియు చెడనవియు నగుటచే చాల తృప్తికరముగ పనిచేయుచున్నవి. మా కాతాదాగ్లు పడేపడే నీటిని కోరుచుండుటయే ఇయ్యవి చాల తృప్తికరముగ పనిచేయు నని మీకు ఉదాహరణము. బియ్యపుమరలు పనిచేయుటకుగాను పోర్టుబుల్ స్టీము యింజనులను కూడ మేము మీకు సరఫరా చేయగలము. ద్రవహూప ఇంధనముల వేటితోనైనను కిరసనాయిలుతో నైనను పని చేయు బ్లాకు స్టోను ఇంజనులను పంపుదుము. మీరింక నేమైన విశేషముల విశదముగా తెలియగోరునెడల మాకు వ్రాసిన మేము ఎప్పుడును మీకు తెలియజెప్పుటకు సిద్ధముగా నున్నాము.

సోలు సప్లైయరులు:—

మార్షల్ నన్ను అండు కో, లిమిటెడు—ఇంజనీయరులు.

(ఇక్ కాన్స్ట్రక్టెడు ఇక్ ఇంగ్లండు.)

నెం. 9, నెకండులైను బీచి, మద్రాసు.

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజము — ప్రస్తుతము గాత్ర పుస్తకభాండాగారము నీ సమాజమువారు భారత గాత్ర పుస్తకమున 26-9-1916 న ఆదివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు భారతాంధ్రకవుల గురించి మహారాజు మైనం పాటి మానుమంతరావు గారు రుపన్వసించెదరు. తత్ఫలము బ్రాహ్మీ చిలకనుర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు రంగ్రాసనాధిపత్యము వహించుదురు.

చిన్న పురుగులు

వెద్ద వెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగులవలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈపురుగువలె కేయిలవల్లు, విధివిరా మములేక మీరు పనిచేసినచో మీమీ గృహములలోని నేల

Don't
Let 'em
Dig

కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడియుండును. తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధి కలుగజేసిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండగినట్లు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక తుపేషించినచిరకాలముననే బట్టల వారిలో సహాధ్యాయిగా నలసినచున్నాను. కావున ఇట్టి పరమశత్రువును

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును

బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలివేయును. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళము గంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—0
3-కి రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0

ఉచితము.

ఈ సుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, ఆగ్రజావీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండుకెమికల్ కంపెనీ,
నెం 155, జుమ్మాచునీదువీధి, బొంబాయి.

Magic Cure!	Marvellous effect!!!
Bathing Oil	Price Rs. 0-8-0
Iron tonic pills	1 bottle of 48 pills 2-0-0
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses 0-8-0
Discriptive Catalogue free on application	
ALLBUTT & Co.,	
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.	

“ఇందుమతీ పరిణయము.”

మహర్ ధూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము. తిరుపతి వేంకటేశ్వర పరిమార్చును. వెల రు. 0-10-0.

“అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము.”

అజీవిళ్ళ, వేంకట సోమయాజి రచనా ప్రణీతము. సంస్కృతము; అలంకార శాస్త్రము. వెల రు. 2-0-0.

ఈ రెండు గ్రంథములను ఏక కాలమున కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారులకును ఈ 1916 వ సంవత్సరము ఆక్టోబరు నెలొఖరు వరకు సగము వెలకేను బడును.

వలయువారు:—

“మనోజరు” ముసునూరు సంస్థానము,
నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా

నర్వతేలు విషనంబివి (రిజిస్టర్డ్)

ఏమియువమృత్యువార నవ్వుచు బోదురు. గుణము లేనియెడల 100 రూపాయలు యివామివ్వ బడును. ఒక ఆకాష్టాంపు పంపిన సాంపిలు పాకెట్ ఉచితముగా పంపబడును. వి. ఎ. ఎస్. పాణి, 3, ఇరుళప్పకొవీడి, మద్రాస్.

ఆస్ట్రేలియాలో నిర్బంధనైతిక శాసనము

లండను, సెప్టెంబరు 21 — రాత్రి అంతయు సభ చేసి చివరకు శాసనమునామోదించు వరకును హ్యూగూరు లేవలేదు. ఈశాసనము కూడదను సభకు నొక రుపపాదింప గానది వీగిపోయినది. పార్లమెంటు సభ్యులు శ్రద్ధగా పనిచేయుటకు వీలగునట్లు పార్లమెంటు నిలిపివేయబడుననిగూడ శాసన సభలో సంగతిగా రినిరి.

డెనీకోరు పరాసుల వశముగుట

పారిసు, సెప్టెంబరు 20:—డెనీకోరునందలి మైదానమును వనమును బలీయము లొనర్చబడినట్లు కాంటిల్లుమాత్రమే బలీయమొనర్చబడినది. మైదానమునందలి సంస్థాపనలుపడి పోయి సురక్షిరంగులు మున్నగు వానితో పడిపోయిన కోట వలె నున్నది, తంత్రియుతములగు సూగములతో ననుర్చబడిన వనమున ముఖముఖి యుద్ధము తీవ్రముగా జరిగినది. ఈయుద్ధము రాత్రినంతయు జరిగినది. పరాసువా కొక్కపట్టుమూ న్నని డెనీకోరువైబడి దానిని స్వాధీన మొనర్చుకొనగలిగిరి.

విమానముల దాడి

ఆంధ్రగ్రామము, సెప్టెంబరు 21:—“టెలిగ్రాఫ్” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—నెంటు డెనిస్ వెస్ట్రముమీద గత ఆదివారమునాడు మిత్రమండలివిమానములు బాంబులువేసి విమాన కాలయం కొన్ని భాగములకు నష్టముగలిగించెను. 12 వంద జర్మన్ పైనికులు నురజించిరి. అనేకులకు గాయములు తగిలినవి.

ఎలిమెంటరీ పాఠశాల.

వడ్లమన్నాడు గ్రామములో బోర్డు ఎలిమెంటరీ పాఠశాల యొకటి యున్నది. అందు 80 పిల్లలు, విద్యార్థులుగా నున్నారు. వారు విద్య గరచుటకు స్కూలు బిల్డింగు లేక పలుకన్తములు పడుచున్నారు. గ్రామముకూడ బిద్గ్రామము అవుటచేత స్కూలు బిల్డింగు కట్టించుకొను శక్తి లేక యేటిది ఆరుగుమీదనో కాలయాపన జరుగుచున్నది. ఈ స్థితిలో మా గ్రామ కాపురంబులు కామారావు మున్సిపాలిటీ ప్రాధాన్యము వలన గ్రామముల కొంతసామ్య భార్యముగా నిచ్చుటకు ఈక్రింది రీతిని చందాలు వేసినారు.

1 కామారావు మున్సిపాలిటీ గారు రు 50 లు. 2 గుంటూరు మున్సిపాలిటీ గారు 50 లు. 3 వత్తాడ అంతరాజుగారు 30 4 ఈ వెదగంగమ్మగారు 30. 5 ఈ గంగరాజుగారు 25. 6 సింగరాజు వెంకట్రాజుగారు 25. 7 తోట నారాయణుగారు 25. 8 వెన్నేరు నాగభూషణం గారు 25. 9 తోట వెంకటసుబ్బయ్యగారు 20. 10 శేషం నర్సయ్యగారు 20. 11 కామారావు కోటయ్యగారు 20 12 వత్తాడ సుబ్బరాజుగారు 16, 13 నిడుమెలు తారక రామయ్యగారు 15, 14 కామారావు వెంకటచలపత్యయ్యగారు 15, 15 తోట కోటయ్యగారు 15, 16 ఈ చందయ్యగారు 15, 17 మాదాసు పిచ్చయ్యగారు 25, 18 వాడరాడ రామబాబుగారు. 10, 19 కన్యకొల్లు నారాయణుగారు 10, 20 తోటకాస్తుగారు 8, 21 గోవర్ధనం తిరుమలాచార్యులుగారు 8 22 వత్తాడ నారాయణరాజుగారు 10, 23 కొండ రామరాజుగారు 5, 24 కారివల్ల పున్నయ్యగారు 5, 25 గూడూరు చిదానందమూర్తిగారు 5, 26 తోట పున్నయ్యగారు 5. 27 ఈ నూరయ్యగారు 5, 28 గూడూరు మల్లయ్యగారు 5, 29 వాడరాడ పిచ్చిరాజుగారు 5, 30 చల్లపల్లి గంగాధరశాస్త్రి గారు 5, 31 గంధం వెంకన్నగారు 5, 32 వత్తాడ చినరామ రాజుగారు 20, 33 తోట సుబ్బరావుగారు 5, 34 పుడునూరి వెదవెంకన్నగారు 5, వెరళి 542.

బందరు దసరా సంగము

(కోన వీతానామ రావుగారు)

ఒక దిద్దు పాటు.

నిన్న పత్రికలో ఈతపండుమ శిక్ష కక్రింద ప్రకటించిన దానిలో ఈత ఆక్టోబరు 8-వ తేదీ ఆదివారమునకు బదులు 7-వ తేదీ ఆదివారమున పారభాటున ఆచార్యులైన బడినది. ఈతపండుమ ఆక్టోబరు 8-వ తేదీ ఆదివారము గాని 7-వ తేదీ గాదు.

కుష్టిలు.

ఈసంవత్సరము దసరా మహోత్సవమునకు ఆంధ్రదేశమున 20 సం॥ నుండి ప్రఖ్యాతిచెందిన ఫీట్ పుయోమాన్

గాయ వచ్చెదనని దగబాస్తు పంపియున్నారు (బొద్దుటూరు వాస్తవ్యులగు బాబాచౌరీ వాక్ గారికి ఆహ్వాన మంపబడినది ఆంధ్రదేశములోని మహారాజులందరిని రమవద్దనుండు వైభవానులను పంపుడని ప్రార్థించియున్నాము ఈసంవత్సరము కుష్టిలు మిక్కిలి ప్రోత్సాహముగానుండుననియున్నాము గుట్టపుపండుములు,

ఈసంవత్సరము దసరామహోత్సవ వ్యాయామమునందర్బమున గుట్టపుపండుములు గూడ నుంచుటకు తీర్మానించడమయినది. కాన గుట్టపుస్వార్థి చేయు ఆంధ్రులందరున దర్భాస్తులును 27 వ తేదీ లోగా మాకు చేరులాగున పంపవలయును. పండుము. 4-5 తేదీలలో ఉదయమున జరుపబడును వ్యాయామములు.

ఈ సంవత్సరపు వ్యాయామములు కుష్టిలు ఆశ్వయు: శుద్ధ ఆష్టమి, నవమి, (ఆక్టోబరు 4-5 తేదీలు) బుధ, గురువారములలో జరుపుటకు తీర్మానించడ మయినది వస్తూదు లందరున 4 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు ఆంధ్రభాషామయి కలాకాలవద్ద దసరా సంఘపునధ్యులను చూడవలయును, ఆలస్యముగ వచ్చి యెడల జోడిలు కుదుర్చుట కష్టమగును.

వాతావరణ సీతి

1916 సం॥ సెప్టెంబరు 22-వ తేదీ

ప్రదేశములు.	సెప్టెంబరు 22 తేదీ, ఉదయము 8 గంటలకు	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము	
		గ్రాద	గ్రాద	కడచిన 24 గంటలలో	గత 5 ఏళ్లలో
గోపాలపురము	29.502	89.9	81.2	15.04	29.31
వాల్తేరు	29.521	91.4	78.1	21.66	28.31
కాకినాడ	29.586	87.6	77.7	24.44	22.26
బందరు	29.617	91.3	78.3	40.44	28.80
గుంటూరు	...	90.5	78.8	26.92	22.17
నెల్లూరు	29.673	93.7	80.3	16.68	11.92
మద్రాసు	29.715	93.6	79.8	13.05	16.29
కడలూరు	29.726	93.7	78.9	13.47	15.63
నాగపట్టణము	29.740	94.2	75.8	16.15	12.23
కొలంబూ	29.838	85.3	79.1	71.10	40.74
తిరువనంతపురము	29.836	82.6	76.0	39.87	40.40
కొచ్చికోట	29.827	85.7	77.9	0.01	93.60
కల్లికోట	29.809	83.8	75.1	0.34	96.77
మంగళూరు	29.791	83.9	73.9	0.54	106.81
బొంబాయి	29.724	84.4	75.4	79.08	67.60
హైదరాబాదు	29.646	84.2	72.0	0.41	39.53
అనంతపురము	...	89.0	71.3	0.07	22.80
బళ్లారి	29.718	88.1	72.6	0.08	18.94
కర్నూలు	29.620	87.0	73.4	0.02	23.99
కడప	29.714	93.3	77.1	30.86	20.12
బెంగళూరు	29.767	79.5	64.2	0.02	35.72
కొడైకనాలు	22.716	63.2	51.5	39.77	81.35
ఉదకపండలము	22.934	60.0	52.6	0.07	35.88
కోయంబత్తూరు	29.780	87.0	72.8	14.39	9.17
వెల్లూరు	29.718	90.0	76.0	34.95	25.02
నీలము	29.765	84.8	73.3	26.76	25.71
తిరువనాపల్లి	29.761	92.9	77.9	19.11	14.95
పుదుకోట	29.777	94.0	76.4	26.51	18.65
మధుర	29.759	92.0	75.0	17.55	16.22
తిరునల్వేలి	...	...	...	9.30	6.64

రాజధానిలో వాయుభారము హెచ్చినది ఉత్తరమున చాల హెచ్చినది. పడమటి గాలులు హెచ్చుగా వీచుచున్నవి. పడమటి తీరమున మాత్రము రెక్కవగా నున్నది. ధ్వజ మోష్టుము మధ్యదేశమున రెక్కవగాను సముద్రతీరమున హెచ్చుగాను ఉన్నది. పగటి ఉష్ణము తూర్పుతీరమున హెచ్చుగాను తక్కినచోట్ల తక్కువగాను ఉన్నది చెన్న పురి తీరమున రాత్రియష్ణము 2-3 డిగ్రీలు హెచ్చుగానున్నది. ఇచట తేమ రెక్కవగా నున్నది. కాని దేశమధ్యమున హెచ్చుగా నున్నది. మబ్బులు కలవు. వర్షము బొంబాయి తీరమున మాత్రమే కురిసినది. రాజధానిలో నంతగా మబ్బు లేదు. బంగాళము నుండియు బగ్గానండియు వార్తలు లేవు. ఉత్తరగార్వాలలో సముద్రము వడి దుడుకుగా నున్నది ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్న పురి.

స్థానిక వార్తలు

(౦) జరుగజూపు సంగతులు.

సెప్టెంబరు 24 తేదీ ఆదివారము.

పాటకచేరీ, ఎగూర్కూ సా. 4 గం. నందనూరు చరిత్రము, తిరువల్లిక్కేణి సా. 4 గం.

దక్షిణ ఆఫ్రికా తపాలు.— దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోఫలయు తపాలు ఇదివరలో బ్రకటించినటుల 22వ తేదీన గాక 24వ తేదీ ఆదివారము 4-45 గంటలకు జనరలు పోస్టాఫీసులో కట్టివేయబడును.

తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ.— తిరువల్లిక్కేణి వేంకటాచల కెట్టివీధి 1 నంబరు మందిరములో సెప్టెంబరు 24వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు శ్రీమతి సి. సరస్వతిబాయిగారు నందనూరు చరిత్రము కాలక్షేపము జేసెదరు.

పెద్దపులి వేట.— గత శుక్రవారము నాడు మండసా రాజుగారు 8 అడుగుల పొడవును 3 1/2 అడుగుల ఎత్తును గల పెద్దపులిని సంహరించిరి. ఇది వీరిచే చంపబడిన పులులలో తొమ్మిదియవదిగా తెలియ వచ్చుచున్నది.

పేక్స్ పయరు క్లబ్బు.— 23-వ తేదీ శనివారము నాడు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు వై సంఘమందిరమున శ్రీ సుబ్బరత్న భాగవతరంగారు సంగీతకాలక్షేపము గావించెదరు. సభికు లుచితముగ గానశ్రవణము గావించవచ్చును.

అతిథి సత్కారము.— నిన్నటి సాయంత్రము లాడ్ గోవిందరావుగారు బరోడా కైక్యారుగారి సోదరులు శ్రీమంతు సంపాదరావు కైక్యారుగారి కథితి సత్కారము జేసిరి. ఆ సేకమంది పెద్దమనుష్యులు విందునకు విచ్చేసిరి.

నుమామద్దీయ వాద్యయంత్రము.— నిన్నటి సాయంత్రము సిద్ధానగర నివాసిమూర్తిగులాను నుమామద్దీయ గారు లాలీ మందిరములో నొక గంభీరపన్యాసము గావించిరి. యాకూబు హుస్సేనుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి.

దొంగల గుంపు.— పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలుగలసి మొత్తముమీద 200 మంది కేట్రీయా దొంగలగుంపు నెల్లూరు నుండి నిన్నటిదినమున పోలీసువారిచే నిచటికి తీసికొని రాబడెను. వారు పేటుపాశేయము మెయిలులోనుండి కోయబత్తూరు నందలి అజ్ఞామలకొండలకు తీసికొనిపోబడిరి.

నుమామద్దీ విద్యావిధి.— ఈ విధి సంఘము వారి న్యాయ సాయత్రిక సమావేశము 24 వ తేదీ ఆదివారమునాటి సాయంత్రము 4 గంటలకు తిరువల్లిక్కేణి నందలి హిందు మైమాల్కులలో పచ్చయప్ప కాలేజీ రసాయన శాస్త్రపండితుడు జి. ఎన్. అగాషీగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుపబడును.

నుమామద్దీయ యువజన సంఘము.— 21 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు వై సంఘము వారి సాధారణ సభ మాంటురోడ్డు సమీపమున పాయరు సాహేబు వీధి యందలి నుమామద్దీయ ఆభ్యాసన పాఠశాలలో జరుగును. నుమామద్దీయ గారు “ఇస్లాము; సంఘత్వము” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

రంగూను మెయిలు స్త్రీ మరు.— రంగూనునకు బోవు మెయిలు స్త్రీ మరు రిదీవరలో బ్రకటించినటుల 22 వ తేదీన గాక 23 వ తేదీన శనివారమునాడు మదరాసు నుండి బయలుదేరును. కనుక బర్మాకు పంపవలయు తపా రిజిస్టరుకాని తపాలముకాని సాయంత్రము 4-30 గంటలవరకును, రిజిస్టరు చేయవలయు వస్తువులను రిగంటలవరకును బంగిలను 1-30 గంటల వరకును జనరలు పోస్టాఫీసువద్ద తీసికొనవచ్చును. తక్కిన పోస్టాఫీసులలో నియమితకాలముల నాయా ఆఫీసులలో తెలిసికొనవలయును.

బంగారు పతకము; బహుమానము.— ప్రస్తుతి కాలమున భారతీయ శ్రీ కెట్టి భావనలుండవలయునను అంతమునుగుతించి ఆంగ్లభాషలో భారతీయ శ్రీలు వ్రాసిన యుక్తమ వ్యాసమునకు రూ 38 ల బంగారుపతకము బహుమానము చేయబడును. భారత జాతీయసంఘమువారి మదరాసు గౌరవ కార్యదర్శినిగారికి (నెం 1 కాలేజిరోడ్డు నుంగంబాకము) నందలి పాఠశాల నీవ్యాసము లందవలయును.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౦) జూర్జును పోలీసు కోర్టు.

భాక్ సాహేబు మహ్మదు బజుల్లాసాహేబు గారు.

పోర్టు ప్రేషము గడచిది.

(నిన్నటి చర్యయొక్క శేషము)

నిన్నటి దినము పచ్చయప్పకాలేజీ 5 వ ఫోరము విద్యార్థి పి. సుబ్రహ్మణ్యముగారి సాక్ష్యము ముగిసిన పిదప కళాశాల రెండవ తరగతి విద్యార్థి ఎస్. వి. వివేకానంద గారిటుల జైషిరి.

నేను ప్రతిదినమునలే ఉద్యోగస్థుల మొదటి రెండు బండిలో వచ్చి పోర్టు ప్రేషమువద్ద దిగితిని. నేను దిగి వచ్చుచుండగా ననేకమంది యూరేషియనులు దారికడ్డముగా నిలచుండిరి. వారి చేతులలో కట్టలుండెను. నేను గేటును దాటుచుండగా కొంతమంది ఆంగ్లో ఇండియనులు ముందు బోవుచున్న భారతీయుల జూపుచు, చూడండి ఆ “బుడి బెగ్గరు” లేలాగున బోవుచున్నారో యనుచుండిరి. మొదటి ముద్దాయి చేత నొక కట్టబట్టుకొని “బయటకు పొండి, బయటకు పొండి” యనుచు రెండు గేటువద్ద నిలచుండెను. నేనిరువది గజముల దూర మేగునకి ఆంగ్లో ఇండియనులును, భారతీయ విద్యార్థులును మూకగా గూడి తగవులాడు చుండుటను గాంచితిని. నాకుకూడ హానికలుగు నను భయపడుచుండినను నేను వేగముగా బోజాలకుంటిని. అందుచే నేనిరువది గజముల దూర మేగి నంతలో ననేకమంది విద్యార్థులు నాముందట పరుగిడుచుండిరి. కారణ మరయగోరి నేను వెనుకదిగిరి జూచుసరికిరిచ్చార్డు గారు వెంటకరెడ్డి తలమీద నొక ఇనుపకట్టతో నొట్టుచుండెను. వెంటకరెడ్డి ఒక ఆంగ్లో ఇండియనునితోటును బట్టుకొనియుండెను. విద్యార్థి ఆకుజ్జవానిని గుర్తుపట్టజాలక పోయెను. లాక్ స్ట్రీ వెనుకారలు విద్యార్థుల భయ నెట్టుట నెఱుగుదునని వారల గుర్తింపగలిగెను. వారిచేతులలో కట్టలుండినదియు మానినదియు నతడు పరికింపలేదు. డిప్యూటీ కమిషనరు ఆఫీసులో రిచ్చార్డు లాక్ స్ట్రీ వెనుకారల సాక్షి గుర్తింపగలిగెను. క్రాసువిచారణ జరుగలేదు. పిమ్మట కేసు 27వ తేదీ సాయంత్రము 3 గంటలకు వాయిదా వేయబడెను.

ఎగూర్కూ పోలీసుకోర్టు

ఎల్. పి. కామయేడుగారు.

సెప్టెంబరు 22 శుక్రవారము

కత్తితో పొడచుట:— అడ్డెనను కంపెనీలోనున్న కుమారస్వామి అనునతడు నిన్నటిదినముదముయ 8-30 గంటలకు అనామలి అను అసిస్టెంటు స్టోరుకిపరుని చేతిలోనుండు కత్తితో నెత్తిపెబడెను. అంత పెద్దగాయము తగిలి దావాదారు ఆసుప్రతికి గొనిపోబడెను. కేసు విచారణలో నున్నది.

హైకోర్టు విచారణలు.

సెప్టెంబరు 25 మొదలు 29 వరకు.

అసెస్సు.

ముఖ్య న్యాయమూర్తి.

న్యాయ శేషగిరి అయ్యంగారు.

మొదటి అసెస్సు.

న్యాయ విలింగుగారు సోమవారము.

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయ సదాశివ అయ్యంగారు బుధ, గురు, శుక్రవారములు.

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

న్యాయమూర్తి విచారణ

ముఖ్య న్యాయమూర్తి గారు.

న్యాయ విలింగుగారు బుధవారము.

న్యాయ శేషగిరి అయ్యంగారు.

26-వ తేదీ మంగళవారము మహాశయ అమావాస్య

యగుటచే ఆదివారమున న్యాయస్థానములన్నియు మాయబడును.

మాలపురము మేజిస్ట్రేటు కోర్టు.

ఎమ్. మేక్ గిల్లిగన్ ఐ. సి. ఎస్. గారు.

సెప్టెంబరు 22 శుక్రవారము.

మాస్టరు యంతః కలహము.— నేటి దినమున న్యాయాధికారిగా రొక మాస్టా కేసును విచారించిరి.

క్రిందటి జులై నెలలో ముద్దాయిలు మున్షియరు మసీదు లో తగవులాడిరి. తగవులాడు కాలానమయిన ను సీరు న కొక భాజీ నియమింపబడెను. ఆ నియామకుము కొంతమంది మాస్టాలకిష్టములేక వారు మరియొక భాజీని నియోగింప బ్రయత్నించిరి. అందుచే నుభయకక్షులకు జగడము కలిగెను. ఆ జగడములో 5 గురు మాస్టాలకు కత్తివగు దెబ్బలు తగిలెను. ముద్దాయిలలో 18 గురుని శరణులుగా భావించిరి.

వారిలో ఒక్కొక్కనికి ఆరేసిమాసముల చొప్పున 3 గురు ముద్దాయిలకు కత్తివశిష్ట విధింపబడెను. ఒక ముద్దాయికి రూ 75 లును, తక్కిన తొమ్మిడుగురిలో నొక్కొక్కనికి రూ 50 ల చొప్పునను జరిమానా విధింపబడెను. ముద్దాయిలు ఒక సంవత్సరమువరకును సత్వర గ్రహమును గలిగియుండునటుల జామీను నీయవలసినదని ఆజ్ఞాపించిరి.

సెర్వియావారి అవస్థగ్రందము

లండను, సెప్టెంబరు 20:— జనరలు మెకెను సెను గారు

మొనాస్టిరుయొద్దకు వచ్చిరిని రోమునుండి యాయవార్త వచ్చినది. ఇది జరుగవచ్చును. కొంతత్వరగా నెటులరాగలిగె నను నది ఆలోచనీయము. సెర్వియావారి పురోగమనము మందగించుట కితరకారణములు లేవు. ఈ సేన సహాయసేన నెమ్మదిగా నడుచుచున్నది. తక్కిన పెద్దసేన ప్లోరినా కెదుటివంకకు పశ్చిమము నుండి వచ్చినది. బల్గేరియా వారు ఇనుప దారులను పొడుచేయుటచే ప్రస్తుత ముపయోగపడవుత్వలో మరారుతు చేయబడును.

ఆస్త్రియగుారికి పరామర్శ పుత్తరములు.

లండను, సెప్టెంబరు 21:— జార్జి చక్రవర్తిగారును మేరీ రాణీగారును అలెగ్జాండ్రా రాణిగారును వెసిడెంటు పాయిస్కేరుగారును ఆస్త్రియకు మంత్రిగారి పుత్రులు మరణించినందులకు పరామర్శ లేఖలను వ్రాసిరి.

సేనలో చేరదగినవారు.

లండను, సెప్టెంబరు 21:— సేనలో చేరదగినవారు

కొందరు ప్రభుత్వోద్యోగులుగా నున్నారు. వారిలెక్కును తీయుటకు ఆస్త్రియగుారు ఛేంబర్లెనుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద నొక సంఘము నేర్పరచెదరు. 51232 ప్రభుత్వ సేనలో నున్నారని లెక్కలవలన తేలివది.

చెన్నపురి హైకోర్టు

సింలా, సెప్టెంబరు 21:— న్యాయమూర్తి కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడు కమిటీలో పనిచేయుటకు నియమింపబడినందున వారి స్థానమున 21-9-16 వ తేదీనుండి జిల్లాజడ్జి జే. సి. బర్నూ. ఐ. సి. ఎస్. గారు చెన్నపురి హైకోర్టులో పని చేసెదరు.

దక్షిణ బర్మా చీఫుకోర్టు

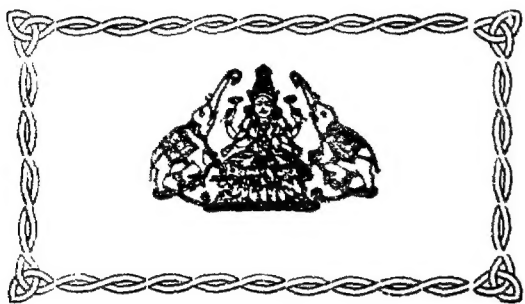
సింలా, సెప్టెంబరు 21:— మా|| సర్ - హెన్రీ హార్ట్నెలు ఐ. సి. ఎస్. గారు పని చాలించుకొని నందున జిల్లాజడ్జి ఎల్. ఎమ్. పొల్లెటు ఐ. సి. ఎస్. గారు 20-8-1916 వ తేదీ నుండి చీఫుకోర్టు జడ్జిగా నియమింపబడిరి. ప్రస్తుతము వీరు సెలవుమీద నున్నారు. వీరు వచ్చువరకును మా|| సి. పి. ఆర్. యంగు (బారిష్టరు) గారు చీఫుకోర్టుజడ్జిగా పనిచేసెదరు.

న్యాయమూర్తి టోమీ ఐ. సి. ఎస్. గారు సెలవు

మీద వెళ్ళుకాలమునగాని మరల తెలుపబడువరకు గాని జిల్లాజడ్జిగానున్న ఎ. ఇ. రిగ్గ ఐ. సి. ఎస్. గారు చీఫుకోర్టుజడ్జిగా నియమింపబడిరి.

విషయానుక్రమణిక.

కృత్వాంతశ్శిఖలు	2
ఆంధ్రదేశ వార్తలు	3
విదేశీ విషయములు	4
వ్యాయాస వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
వ్యాపారము	6
వైద్యము	7
విశేషాంశములు	8
విశేషాంశములు	9-10
విశేషాంశములు	11-12

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 22-వ తేది
శుక్రవారము

న్యాయ విచారణ.

మన ముద్రాను రాజధానిలో దోషముల విచారణకు సంబంధించిన 1915 వ సంవత్సరపు కార్యనివేదికముపై ప్రభుత్వమువారు చేసిన విమర్శ మిక్కిలి గమనింప దగినదై యున్నది. పొట్లము ప్రభుత్వమువారు ఇదివరలో ఇట్టి విమర్శను ప్రకటించి యుండలేదనిన సత్యమోక్షి కా జాలదు. ఒక్క విమర్శలో రెండుదార శాసనముల నుపక్రమించు ప్రశంస జేయు సమయము పెంట్లము ప్రభుత్వమునకే కాదు, ఏ మైదవ స్థానిక ప్రభుత్వమునకు గాని సామాన్యముగా సమకూరు నది కాదు మా యెదుటనుండు విమర్శ ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు అచిరకాలములోనే 'పసివారల శాసనము' నొకదానినియు 'గ్రామ న్యాయస్థానముల శాసనము' నొకదానినియు చేయనున్నారనుట తెలియవచ్చుచున్నది. దోషముచేసిన పసిపిల్లలను కారాగారములకు పంపకుండ సంస్కరించుటకై తగిన ఏర్పాటు లవసరములని బహుశా లముగా అభిప్రాయము ప్రబలి యున్నది. ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నముచేయ నెంచుచునే యున్నారు. కారాగార కార్యనివేదికములను విమర్శించుటలోను దోషవిచారక న్యాయస్థానములకు చెందిన కార్యనివేదికములను విమర్శించుటలోను ప్రభుత్వమువారు మేస్త్రీలును పిన్న వయస్కుల యెడల కనుబరచవలసిన యాలోచన విషయమై నొక్కొక్క వ్రాయుచునే వచ్చియున్నారు. అట్టివానిని శిక్షవేసి కారాగారములకు పంపుటగాని విచారణలో నుండగా కైదులో నుంచుటగాని సామాన్యముగా చేయరాని పనులని హెచ్చరించుచునే వచ్చియున్నారు. ఈ హెచ్చరికల వలన కొంతపని జరిగినదట. కొంత ఫలము గలిగినదట. కాని న్యాయ శాస్త్రములలో

సవరణలు జరుగనిది పిన్న వయస్కుల సంస్కారమునకు దగిన ఏర్పాటు లొనర్పబడనిది యోగి యుపయోగ ముండబోదని మన ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగా నంగీకరించినారు. కాబట్టి కొత్తగా చట్టమేర్పరచి పదునాలుగేండ్లకు లోబడిన వయస్సుగల వారికి కారాగార శిక్ష విధింప రాదని నియమింతురట. పదునాలుగేండ్లకు పైబడి పదునారేండ్లకు లోపు గ నుండు వారలకు శిక్ష వేయుటకు మేస్త్రీలులకు మిక్కిలి పరిమితాధికారములను మాత్ర మిచ్చెదరట! పిల్ల కాయలకొరకు ప్రత్యేకము న్యాయస్థానము లేర్పరచెదరట! నేరస్థులగు పసివారలను ప్రవేశ పెట్టి కొని విద్య కరపి శిక్షించి బుద్ధిమాతులను చేయుటకుగాను సంస్కార, పాఠశాల విద్యాలయముల నెలకొల్పుదురట! ఈదక్షిణ రాజధాని ప్రజ యీ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞతాబద్ధమైయుండుననుటకుసందియములేదు. దోష విచారణ నాగరక దేశములందెల్లడను దయా స్వరూపమును వాల్చులు దోషస్థుని సాంత్యన పద్ధతులచే సంస్కరింప జూచుచున్నది. అందులోను పసివారలు అనుభవ రహితముగా నొనర్చు తప్పులను తండ్రివలె గురువువలె దిద్దుట దోష విచారకుని యొక్కయు ప్రభుత్వముల యొక్కయు ధర్మమని యెల్లయెడల అంగీకృతమయినది. అట్లు గీకృతమైన ఉదార సిద్ధాంతమును మన స్థానిక ప్రభుత్వమువారు కార్యక్రమము నిడని శృయించుట యెంతేని సమయానుకూలము. గ్రామ మేస్త్రీలుల యెదుట దోషవిచారణ వ్యాజ్యములు 1915లో 12,669 పరిశీలనకు వచ్చినవి. ఈయంకె 1914లో 12,444గనే కన్పించుచున్నది. గ్రామ మేస్త్రీలులవద్ద తీర్మానమయిన ఇట్టి వ్యాజ్యముల సంఖ్యయు 12,311నుండి 12,544 నకు పెరిగినది. అనగా గ్రామ మేస్త్రీలు కోర్టు కొంతవరకు జనామోదమును బడయుచున్నదనుటయే గదా! పైదర్జా కోర్టులకు వ్యాజ్యములు పోవలసిన స్థితిని సాగించుచుటకంటె ఈగ్రామ న్యాయస్థానములకే యెక్కువ అధికారమిచ్చి సామాన్యమైన వ్యాజ్యములంతటితోనే పరిష్కారమగునట్లు చేయవలయునను నుద్దేశమున మన స్థానిక ప్రభుత్వమువారు కొత్తగా నొక గ్రామ న్యాయస్థానముల శాసనము చేయనున్నారు. గ్రామ మునసబు మాత్రమే ఆన్యాయస్థానాధికారిగా నుండబోడు. ప్రత్యేకము పంచాయతీ ఏర్పడ నున్నది. పంచాయతీ యు ఇదివరలో కల 1886 వ సంవత్సరపు శాసనములోని పంచాయతీవంశి పంచాయతీయ గాదు. ఎల్లప్పుడును స్థాయిగానుండు పంచాయతీ యని తోచుచున్నది. పైబడికొట్టుట, అవమాన పరచుట, దాష్ట్యము, దొంగతనము మొదలగు నేరములలో కొద్దిపాటివానిని విచారించుట కీ పంచాయతీలకు అధికార ముండగలదు. సబ్ మేస్త్రీలుగారి యెదుటికి వచ్చు వ్యాయోగములను డివిజనల్ మేస్త్రీలు ఈన్యాయస్థానములకు మార్చుటకును స్వాతంత్ర్య మీయబడ గలదు. అనగా గ్రామ పంచాయతీ కోర్టులను దోషవిచారక న్యాయస్థానపరంపరలో ముఖ్య ప్రతిష్ఠాపనలు కాగలవు. అనధికార సభ్యు లిదివరలో సామాన్య పంచాయతీల కియ్యవలసినదని కోరిన శక్తులను మన

యధికారు లీరీతిగా ప్రత్యేక ప్రతిష్ఠాపనల కీయదలంచినారు. ఇందులో నొకవేళ గ్రామ మేస్త్రీలును ప్రముఖుని చేయ జూతురేమో తెలియదు. సామాన్య మేస్త్రీలు కలెక్టరుగారి చేతిక్రింది యుద్యోగస్థు డగుటచేత తగినంత స్వతంత్రముగా ప్రవర్తించ జాలకున్నాడని దేశమంతటను మ్రోగి పోవుచున్నది. మరయొకనిని అట్టివానిని గ్రామ మేస్త్రీలు నామమున వెలయజేసి పంచాయతీలలో ప్రముఖు నొనర్చుట చేత నెంతోక్రొత్త లాభముండబోదు కావున రాబోవు గ్రామ న్యాయస్థాన పంచాయతీలలో గ్రామ మేస్త్రీలునకు స్థానమిచ్చినను ఇయ్యవచ్చును గాని అతనిని ప్రముఖుని జేసి ఇతర సభ్యులను అముఖ్యులను జేయు మాత్రము కొంచెమైనను తగియుండదు. ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారు లోచించి గ్రామ న్యాయస్థానముల మట్టుకైనను అధికార న్యాయవిచారణ శాఖల విభజనమును పాటించుట గాకయని కోరుచున్నాము. అట్లు పాటించుటకు ప్రభుత్వమువారు ఇష్టపడుదురేని ప్రథమ దశలో ఎల్లపనుల కొక పంచాయతీని నిర్మించుట లెస్సగా నుండును. రెండుమూడు పంచాయతీలకు మనుష్యులు దొరకుట కష్టముకావచ్చును ఆ కారణము చేత పంచాయతీలేర్పడని పరిస్థితియు సంభవింపవచ్చును. న్యాయ విచారణకు వేరు పంచాయతీయు ఇతర కార్యనిర్వాహణమునకు వేరు పంచాయతీయు నుండుట నిజముగా నుపయోగకరంబే యైనను గట్టిగా ఇట్లే యుండి తీరవలయునని ఎత్తికొనుటతోనే నియమించుట పంచాయతీల వ్యాపనకు విఘాతమున నేమోయని జంకుచున్నాము. ఎత్తైనను ప్రభుత్వమువారు దోష విచారణకు గ్రామ పంచాయతీ న్యాయస్థానముల తలపెట్టి యుండుటయు అచిరకాలములోనే పని సాగగలదని నూచించుటయు శుభకరములు. 'పసివారల శాసనము' 'గ్రామ న్యాయస్థానముల శాసనము' విని ప్రశంసా మాత్రము చేతనే గాక ఇతర విధములను మా యెదుటనుండు కార్యనివేదికము చిత్తరంజకముగా నున్నది. హైదవ శిక్షాస్మృతి క్రింద తేబడిన వ్యాయోగములు 126,586 నుండి 120,490 కి తగ్గినవి. తేబడిన వ్యాయోగములలో నూటికి 1914 లో 38.82 వంతున శిక్షతో నంతముకాగా 1915 100కి 42.47 వంతున శిక్షతో నంతమైనవి. సంఖ్యల తగ్గుదలయు శిక్షారములగుట హెచ్చుటయు రెండును రెండువిధముల శుభసూచకములే. అయినను ప్రభుత్వమువారు తృప్తిపడలేదు. తృప్తిపడ కుండుటయు న్యాయముగానే యున్నది. ప్రభుత్వమువారు క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడ్లలో రెండు నిబంధనలను చేర్చి యున్నారు. ఈ నిబంధనలు మేస్త్రీలులకు ఉదార పక్షమున అధికారము లిచ్చుచున్నవి. అనవసర దోషారోపణను నిషేధించుటకు మార్గమును సూచించుచున్నవి. దోష మెవ్వరిమీదనైనను ఆరోపింపబడినప్పుడు మేస్త్రీలు ఆరోపించు వాని వాక్యాలము వినిన తరువాత ఇంకను విచారణ యనవసరమని తోచిన యెడల ఆరోపణమును త్రోసి వేయుట కధికారము కలవాడై యున్నాడు. ఆరోపణమున కాధార మేమైనను కలదా లేదా యని తనంతకు తాను నిర్ణయించుకొనుటకు ప్రత్యేకము

బయటి విచారణ తగిన నారి మూలకముగా, పోలీసునారి మూలకముగాకూడ, చేయించి అందు పై తనకు ఉచితకారణములు లేవని తోచి యెడల దోషారోపణమును త్రోసివేయవచ్చును. ఇది 203 వ నిబంధనసారము. 250 వ నిబంధన ననుసరించి దోష మారోపించినవాడు దోషమును నిరూపింపలేకపోయేసేని అతనిచేత దోషారోపిత నకు కొంత పరిహార మిప్పించుటకు మేజిస్ట్రేటు లకు అధికారము కలదు. అనగా ఒకవైపున వ్యాయోగములను పనికిమాలినవని తోచినప్పుడు త్రోసివేయుటచేతను రెండవవైపున ఆరోపములు చేయువాని అనావశ్యకముగా ఇతరులను వీడింప నెంచినప్పుడు వారికి దండగ తగల్గుట చేతను రెండు విధములుగాను మేజిస్ట్రేటులు దోషారోపణ వ్యాయోగములను తగ్గింపవచ్చును. ఈ రెండు నిబంధనలను సరిగా నుపయోగించినచో బాగుండునని ప్రభుత్వమువారు మేజిస్ట్రేటులకు తెలియజేయుచు విశాఖపట్టణముజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఈరిన గారు ఈసందర్భమున అవలంబించిన ఉత్తమకార్యక్రమమును ఉద్గరించుచున్నారు. క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లో మరియొక నిబంధనయు నున్నది. అది 562 వది. దాని ననుసరించి మేజిస్ట్రేటులు దయాస్వరూపులగుటకు అనుకూలము కలదు. ఏ నేరమైనను రెండేళ్ల శిక్షకు లోబడిన దండన మాత్రమైనది తమ యెరుటికి విచారణకు వచ్చినప్పుడు తమ యెరుటి ముద్దయి అనుభవ లోపముచే తగులుకొనినాడనియు, నుంచి ప్రవర్తన కలవాడై యుండియు ఏదో విశేష కారణముచే చిక్కుకొనినాడనియు, నేరము గొప్పదిగాదనియు తమకు తోచునెడల మొదటి రెండు తరగతుల మేజిస్ట్రేటులను అట్టిముద్దయిచేతి నుంచి నడతకు పత్రము వ్రాయించుకొని కాలము మితి యేర్పరచి ఆలోచనగా తాము శిక్ష వేయ నెంచి నచో వేయుదురని షరతు పెట్టి వదలివెట్ట వచ్చును. మూడవ తరగతి మేజిస్ట్రేటు ఇట్టి శిక్షను సిఫార్సు చేయవచ్చును. మన మేజిస్ట్రేటులు ఈనిబంధన క్రింద దయాస్వరూపులగుట 1915 లో 390 గుర్త ముద్దాయిల విషయముతో సంభవించినది. ఈసంఖ్య 1914 లో 344 మాత్రముగా నుండినది. 1915 లో ఎక్కువ ఔదార్యము చూపిన దనుట కిదినిదర్శనమగును. కాని ప్రభుత్వమువారును ఉత్తమ న్యాయస్థానము వారును ఇంకను నీవైపున కావలసిన యంత పని జరుగవచ్చునని యభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఈ యభిప్రాయమును బలపరచుటకంటె మా కెక్కువ సంఖ్య దాయకం బగు ధర్మం బేదియుండగలదు. ప్రభుత్వమువారింకొక్కవిషయమునను దృఢమైన విమర్శయే యున్నది. అట విశాఖ సంబంధవ్యాయోగములు 18,028 విచారణకు రాగా అందులో 253 మాత్రము సబ్డివిజను మేజిస్ట్రేటులు విచారించినారు. తాము హెచ్చుక చేసియు ఇల్లు నడచియుండుట తమ కెక్కువ యసంతృప్తికర మని ప్రభుత్వమువారు స్పష్టపరచుట మిక్కిలి సనుజుసముగానున్నది. మొత్తము మీద 1915 వ సంవత్సరపు కార్యనివేదికను చదువువారలకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు న్యాయ విచారణశాఖయందు ఉదారతరంబగు నూతన యుగమును సన్నివేదికతో ప్రారంభించినారనుట చక్కగా స్ఫురింపకపోదు.

దేశభాషా పరీక్షలు

మన హైందవ డిప్టీ కలెక్టరులు, సబ్జిడ్జిలు జిల్లామునసబులు తమభాష గాక మరియొక దేశ భాషాభ్యసించి పరీక్షయిచ్చి కృతార్థులు కావలసి

యున్నారు. ఇందులకు గల కారణ మిట్టిదని మేము ప్రత్యేకించి వ్రాయవలెను. మన రాజధాని నాలుగు భాషల రాజధాని. తెలుగు, కన్నడము అనము, మళయాళము నాలుగు భాషలను ఈ దక్షిణభూమిలో వాడుకయొ గున్నవి. డిప్టీ కలెక్టరులను, సబ్జిడ్జిలను, జిల్లామునసబులను నాలుగు భాషల పరగణాలో ఒకచోటినుండి మరియొక చోటికి మార్చకలేవు. కాబట్టి అధమపక్షము రెండుభాషలైనను వచ్చినచో నారిపనిసాగించుకొనుట వారికి సాధ్యము కాజోదు. అందుచేత సిపిక్త తర్పడియున్నవి. నేటివరకును ఇట్టి పరీక్షలకు పతనీయగ్రంథములు ఏర్పరుప బడుచుండినవి, పరీక్షాస్థలు ఆదేశభాష యందు గ్రంథములను చదువుటకును సలక్షణముగా వచనరచన యొనర్చుటకును శక్తి సంపాదించవలసి యుండిరి. ప్రభుత్వమువారి పు డీపిగ్నమును మార్చి వేసినారు. ఇదివర కుండిన పరీక్ష ఎక్కువ సారస్వత పక్షముగా నుండినదట! ఆ యధికారులకు కావలసినది వ్యవహారజ్ఞానము. కాబట్టి పరీక్షలను వ్యవహారపక్ష మొనర్చుటకు ప్రభుత్వమువారినిచ్చించినారు. ఇకముందు పతనీయ గ్రంథము లుండజోవు. ఏ దేశభాషయందు అభ్యర్థి పరీక్ష నియ్యవలయునో ఆ భాషలో నాకడు శుద్ధముగాను సరళముగాను సంభాషింపవలెను. సామాన్యమగు చేతినాతతో వ్రాయబడిన రెండు మూడు అర్జీలనో ఇతర పత్రములనో సరళముగా చదివినచక్కగా తర్జుమా చేయవలెను. దేశభాషలో ఇయ్యబడిన సాక్ష్యమును ఆంగ్లములో వ్రాసికొని అంగుమీద దేశభాషలో నాక్షి పరీక్ష చేయవలయును. నియమితమైన యొక విషయమును గురించి దేశభాషలో ఉత్తరువు చెప్పి వ్రాయించవలెను. సామాన్యముగా తన ప్రభుత్వ శాఖకు చెందిన విషయమునకు సంబంధించిన కొన్నిసాటి ఆంగ్ల వచనమును సలక్షణముగ దేశభాషలోనికి చక్కగా భాషాంతరీకరింపవలెను. ఈ నియమము లన్నియు పాటించి ఇకముందు పరీక్షలు జరుగగలవు. క్రొత్త ఏర్పాటు లెల్లయును కొంచె మించుమించుగా ప్రాతకాలమున నుండుననియే. క్రొత్త ఏర్పాటులలోను 'సలక్షణ' మను పదము ప్రయోగింపబడియే యున్నది. న్యాయకర్త యుక్తమని దీని కర్థమనుట గ్రహణీకలో అను పదము చేతస్ఫురించుచున్నది. అయిన ఈ న్యాయకర్త మనుదానికి వ్యవహారభాషా న్యాయకర్తమనియు కాంబెలు ఆర్డరు లొగుకు శరణ్యులనియు న్యాఖ్యానము కలిపిదేమో మేమెరుగము. అప్పుడది సలక్షణమగుచో కాదో బుద్ధిమంతులే యూహింప వలసియుండును. సలక్షణ మనగా ప్రభుత్వమువారు గ్రాంథిక గౌరవం బందిన దనియే యభిప్రాయ పడిన ట్లెంచుచున్నాము. తగిన గ్రంథములు చదువక సలక్షణభాష యలనడుట యెప్పుడు భాష కొంతదూరము ఎరిగినవారికి ప్రత్యేక గ్రంథ పఠనము నియమింప బనిలే దనినను నంగీకరింప వచ్చును గాని భాషాగంధమే సోకని వారు కూడ గ్రంథ నిర్ణయములేక సలక్షణ భాషను అలసరచుకొన గలరనుట భ్రమ. క్రొత్త నిబంధనలచే కలుగజోవు ఫలముకట్టి మాకు తోచుచున్నది. ఇకముందు దేశభాష నభ్యసించు డిప్టీ కలెక్టరు, సబ్జిడ్జి, జిల్లా మునసబులకు ఇప్పుకంటె తక్కువ భాషాజ్ఞాన ముండగలదు. నేను ఎవ్వరికైనను దేశభాషా గ్రంథ పఠనముచే ఆ దేశభాషా వాఙ్మయమున అభిరుచి కలిగి ఆ దేశ భాషా పుత్రుల యెడల వాత్సల్యము పెంపందుటకు గలయట్టి స్వల్పాచుకూలము కూడ ముందు నకు లేకపోవును. ఈ రెండుఫలములును మిక్కిలి

నష్టదాయకములు. ఆంధ్రభూమిలో డిప్టీ కలెక్టరు, సబ్జిడ్జి, జిల్లా మునసబు చేయరాదు ఆంధ్రేశ్వరుడున్న యెడల అతడు ఆంధ్రమును చక్కగా నేరువనిండు. కర్నాటక భూమిలో ఈ యు ద్యోగములు చేయరాదు కర్ణాటకేశ్వరుండున్న యెడల కర్ణాటకమును చక్కగా నభ్యసించనిండు. ద్రమిళ భూమిలో నీచోదాలను ఆశించు ద్రమిళేశ్వరుడున్న నాతనిని ద్రమిళ భాషను తిన్నగా నేర్చుకొననిండు. మళయాళంబునను నింలియె. పదవు లాసించు వాగు భాష నేర్పవకున్న నెప్పుడు? ఈరీతిగా భాషను నేర్చుట నిర్బంధమొనర్చుటచే మరియొక ఫలమును గలదు. మన నాలుగుభాషలను పరస్పర సంబంధముకలవి. ఒక్కొకని చరిత్ర వివరాలైన రెండవదాన విజ్ఞాన నువసరము. అట్టి విజ్ఞానము కలవారు పెద్ద పదవులలోని వారగుదురేని ఈ భాషకు వారు తమ శక్తులను కాలమును విరతి నందిన పిదపనైన నుపయోగించుటకు అవకాశ ముండును. ఇట్టి ఫలముగల పరీక్షలను వట్టి నామమాత్రము లొనర్చు నిబంధనలు ప్రకటితములయినవే యని చింతించుచున్నారము. ప్రత్యేక దేశభాషాధారక విభాగములు ఏర్పడి దేశభాషావ్యవహారమే వ్యవహారమగు దనుక కార్యనిర్వాహణసనుస్థ నాలోచించినను అధికారులకుం డదగిన మూలకప్రవృత్తి నాలోచించినను అధికారుల ప్రజల పరస్పర సానుభూతి సాహచర్యముల నాలోచించినను, దేశభాషల ప్రవృత్తి నాలోచించినను ఎల్లవిధములను డిప్టీ కలెక్టరు లిత్యాదులకు తగినయంత ద్వితీయ దేశభాషా పరిచయముండుట అత్యవసరమని తోచుచున్నది. ఆపరిచయ మొతగాఢమైన నంతఫలపద్రము. కావున నింతపరకు నీ పరీక్షాస్థలకు నిర్ణయాపబడిన స్వల్ప గ్రాంథిక భాషాపరిచయంబును ప్రభుత్వమువారు లేకుండ జేసివారికి భాషాభిగూనము తరచులను ప్రజాభిమానము కలుగగల పరీక్షలను నిర్మాణము చేయకుండును గాకయని కోరుచున్నాము.

మరాఠా విద్యానిధి

ఈ మరాఠున మరాఠా విద్యానిధి యని యొక ప్రకటన. ఈనిధి సంఘమువారి యుద్దేశ్యము మరాఠా భాషకు విద్యకై సాయ మొనర్చుటయే. ఈనిధి స్థాపితమైన నాడ నెంతోకాలము కాలేదు. 1912 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరులో స్థాపితమైనది. ఈలోపుననే సంఘ మెన్ని కష్టములనో అందవలసి వచ్చినది. రెండు ముఖ్యమైన మొగ్రలు ఈ సంఘపు 1915 వ సంవత్సరపు కార్యనివేదికమున కావచ్చుచున్నవి. సంఘాధ్యక్షులును కార్యక్రమమున విడుదల జరుగదగిన పనిని చేయగల కార్యపరులు ముందుపడి వచ్చుటలేదు. చందాదారులు ఊక బాకీలు పెట్టక చందా లిచ్చినేయుట లేదు. ఈ రెండు మొగ్రలును ఎల్లసంఘములను పెట్టునట్టి మొగ్రలే. మన దేశమున వివి సహజములే. ఇవి యెవ్వళ్ళకును మహాత్తమేనాటి గొప్పమున నిమిడియున్ననో యెవ్వరు చెప్పగలరు? సామాన్యమగు నీ మొగ్రల మధ్యను మరాఠా విద్యా నిధివారు కొంత చక్కని పనిచేయగలిగినారు. మద్రాసునభ్యుదయించేదాదిని కొంతపడినది! 1915లో ఇరువురు హెచ్చినారు. బయటి సభ్యులును మున్నుకొనలేకపడే ఆచారము 1915 లోవానిను ఆగరుహెచ్చింది. ఇది విశేషమగు హెచ్చుదల కావునను శుభమాచకంబనుటకు మాత్రము సందియములేదు. చందాల వసూలు 1915 లోను 630-5-9 లు అయినది. మరాఠులలో నూటికి 80 వంతులు కళాశాల విద్యార్థుల సహాయమును 15 వంతులు సభ్యుల విద్యార్థుల సహాయమును 5 వంతులు మహారాష్ట్ర విద్యా సహాయమును వ్యయ మొనర్చవలసిన దని సంఘమువారు తీర్మానించినారు. విద్యనుగలదుగా 1915 లో క్రొత్తగా ఆరుగురు విద్యార్థిభృతు లియ్యబడినవి. అంతకుముందుపతన్నముల నారితోగూడ చేరి 1916 ఆగస్టు నాటికి ఈసంఘము మూలముగా విద్యార్థిభృతిసంపాదన 13 గురు ఏర్పడినారు. ఈవిద్యార్థిభృతులనునారితో బి. ఏ. లో చదువునట్టి వ్రాహ్మణుల విద్యార్థి మైమారు దేశభాష కలవని వినుటకు సంతసించుచున్నారము.

బరోపా మహా సంగ్రామము

గ్రీసుస్థితరాజుగారు మిత్రమండలితో చేరనుండట

సోమురంగముమిత్రమండలి నాకమించిన స్థానములను కాపాడుకొనుట.

గ్రీసువారు జర్మనీవారికి తొందరగా లేఖవ్రాయుట

రష్యావారి అవస్థమండము 25,000 మందిని పట్టుకొనుట

బాల్కనురంగము—సెర్వీయావారి విజయము

బల్గేరియను సేనలో చాలమంది హతమగుట.

చీనాలో వరదలు—10 లక్షమంది గృహవిహీనులగుట.

[రైటరు ఏ జెన్సి.]

ఇంగ్లాండు

రాలీబ్రదర్సు కంట్రాప్టు

లండను, సెప్టెంబరు 20:— ఈ కంట్రాప్టును గురించి కత్పించుకొనరాదని 16 గురును కత్పించుకొనవచ్చునని 5 గురును దండీలోని జనపనార పనివాండు తీర్మానించిరి. నాలు వడకుటకును బట్టలు సేయుటకును యుద్ధమునకు పూర్వము టిన్నుకు 12 సేనులు 10 పిల్లింగులు వ్యయ మగు చుండెను. ఇప్పుడు దొరతనమువారు టిన్నుకు 20 సేనుల నిచ్చెద మనిరి. వ్యయము పెచ్చినను ఇది చాలవ్యాయమనియే పనివాండుండ రును సంతసించుచున్నారు.

హిందూదేశపు లక్కపలకలు.

లండను, సెప్టెంబరు 20:— హిందూదేశమునందలి లక్కపలకలను గూర్చి చాల జాగ్రత్త పుచ్చుకొనవలెను. కాని దీనినిగూర్చి ఇండియా దొరతనమువారును ఆయుధసామగ్రిల మంత్రిలును కలసి ఆలోచించి తగిన ఏర్పాటు చేయవలె నని లండను లైస్సు పత్రిక వ్రాసినది.

మందుగుండ్ల కర్మాగారము ప్రేలుట

లండను, సెప్టెంబరు 20:— ఇటీవల మందుగుండ్ల కర్మాగారము ఒకచోట ప్రేలినందువలన 6 గురు మరణించిరి.

మాకాన్ ఫీల్డు సన్నికలు.

లండను, సెప్టెంబరు 21:— మిత్రసైన్యమునకు తేరిన పీసీక 1507 వోట్లును, స్వాతంత్ర్య వాదియగు టర్నిజులుకు 3456 వోట్లును వచ్చినవి.

ఉద్యోగములలోని జనులను సేనా

వర్గమున కెన్నుకొనుట.

లండను, సెప్టెంబరు 21:— ప్రభుత్వమువారి యుద్యోగ ములలోని వారిని సేనావర్గమున కెన్నుకొనుటకు ఒక సంఘ మొకటి స్థాపించబడినది. చేబల్లేగుగారు దానికధ్యక్షులును మిడ్లెక్టగా రుపాధ్యక్షులు.

మరణము.

లండను, సెప్టెంబరు 21:— రెప్టినెంటు కల్లులు కారము (క్లివరుపాము) గారు వీరశయ్యనొరిగిరి.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్లవిజయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 21:— జనల్ హేగ్ గారిచుద్ధా వ్వామిట్లు ప్రకటించిరి:—రాలీయంతయు వ్యవస్థ ము కురియు చుండెను. అప్పుడు శత్రువులు న్యూజీలండు పక్షాలములతో తలపడుచుండిరి. జర్మనులు విశేషవ్యయముతో నోడింపబడిరి మనసంక్టములందు శత్రుశక్తులు విశేషముగా పడియుండెను ఇంత దీక్షగను యుద్ధము జరుగుచున్నను ఈ ప్రాంతమునందు మేము చాలదూరము ముందునకు బోలిమి. రాలీ యుద్ధము నందు మేము కొన్ని శత్రుకందకములతో జొచ్చితిమి.

ఆంగ్ల నూతనస్థానములు

లండను, సెప్టెంబరు 20:— బ్రిటిషువారు ఆంకరునది నుండి కాంటిన్సు లోయవరకు నూతన స్థలములను సంపాదించి, మన ఫిరంగిదళములకు ప్రాముఖ్యముగల స్థానములొసంగి, అవి యెల్లప్పుడును శత్రుస్థానములను శత్రువులను పొడిపొడిచేయుటకు వీలుండునట్లు చేసి శత్రువులు వానయోగ్యములగు కందకములు నిర్మించుకొనవలెననట్లు చేయుచుండుటను గూర్చి రైటరు విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

సోమురంగము జర్మను నష్టములు.

లండను, సెప్టెంబరు 20:— సోమురంగమునందు ఒక జర్మను సేన బతుకు సుమారు 19 దినము లుండునని తెలియుచున్నది. జూను నెలాఖరునుండి ఒక వారమునకు కలుగుచున్న నష్టమును పూర్తిచేయుటకు రెండు సేనలకంటె ఎక్కువగా అనవర మగుచున్నది.

ఆంగ్లరంగము

విశేషములు లేవు.

లండను, సెప్టెంబరు 20:— మరల వ్యవస్థ ము కురియుట ప్రారంభ మైనది. సేనాముఖమునందు మార్పులేదు. ఆంకరునదికి దక్షిణమున శత్రుఫిరంగిదళము తీవ్రముగా పోరినది. ఇతర స్థానములందు విశేషము లేమియు లేవు. గత 48 గంటలలో మేము 100 మంది ఖైదీలను పట్టుకొంటిమి.

సోము రంగము

పారిసు, సెప్టెంబరు 21:— ఈచుద్ధావ్వామిట్లు ప్రకటించబడినది:— సోమునదిపై మనయుద్ధమునకు కాటమాన్సీలి విశేషముగా నాటకము నిచ్చుచున్నది. ఆర్థన్ రాష్ట్రము లోని ఫోర్డ్ పేరిస్ అను స్థలముపై శత్రువులు ముట్టడి సలిపి యోడిపోయిరి. ఢియోమాంటుకు ఆగ్నేయమున నున్న కందక ము లన్నిటిని మేము జయించి వాన్ అడవియందు చాలదూర ము ముందుకు బోయితిమి.

సేనా కార్యనిర్వాహక సంఘాధిపతి.

పారిసు, సెప్టెంబరు 21:— ఇదివర కీపదవిలో నున్న జనరలు బ్రెజియానీగారి క నాకోగ్యముగ నుండుటచే పని చాలించుకొనిరి. కాన జనరలు డెన్నుపోర్టుగా గావడవికి నియమింపబడిరి.

శత్రువుల ముట్టడులు వ్యర్థ మొనర్చబడుట.

పారిసు, సెప్టెంబరు 20:— సోమునదికు తరమున జర్మ నులు తాము గోల్పోయిన స్థానములను మరల సంపాదించుట బ్రయత్నించిరి. ఈ యుద్ధము ఉదయము 9 గంటలనుండి ప్రకటింపబడవేళ వఱకుజరిగినది. మన మరఫిరంగుల యొక్కయు మన ఫిరంగిదళముయొక్కయు ఆగ్నివ్యవస్థ మున ఒకదాని వెనుక కాకటిగా యుద్ధభాగమికి త్రోసికొనివచ్చుచున్న శత్రు పక్షా లముల నశ్వేషముగా పడిపోయినది. పరాసు వారు తాము సంపాదించిన స్థానములను గాపాడుకొనుచున్నారు జర్మనులు 5 కిలోమీటర్ల సేనా ముఖముతో ప్రెజ్ మైదానమునుండి

అదీ అడవి మైదానమునకు తీవ్రముగా ముట్టడి పలికిరి. ఒక్కొక్క తడవయును శత్రువులు ముందుగా అగ్నివ్యవస్థ మును గురిపించుచు వచ్చిరి. పరాసు వారు మరఫిరంగుల చడ్డముగా కాల్పుచు శత్రువులకు ప్రతికారముచేసి వారి కమియగు నష్టము గలిగించి తిమిస్థాన ములను గాపాడుకొనిరి. బొహేవిన్ రంగమునందు ప్రిజ్ మైదాన ప్రాంతమున యుద్ధ ముతీవ్రముగా నున్నది శత్రువులు ప్రిజ్ మైదానముయొద్ద నాలుగు ప్రవాహములుగా వచ్చి మనయగ్ని కాహుతియెరి. శత్రు సేన చెవరి వెనుకకు పారిపోవ సాగెను. వారు వదలివేసిన యుద్ధభూమి యంతటను శత్రుక శే బరములు నిండియుండెను. బొహేవిన్ రంగమునందు శత్రువులు అనేక పరాజయములనంది మధ్యాహ్నము 1 గంటకు గ్రామ ములో ఈశాన్యభాగమున బ్రవేశింపగలిగిరి కాని మేము వెంటనే తలపడి వారిని తరిమివేసితిమి. 50 మంది ఖైదీలను పట్టుకొంటిమి. వీరిలో అనేకులు పైనికోద్యోగులు. ప్రతివోటును శత్రువుల కమితమగు నష్టము గలిగినది.

రుష్యా

రష్యావారి పురోగమనము.

లండను, సెప్టెంబరు 21:— రష్యావారిట్లు ప్రకటించిరి కోవెల్ రోస్ రైలుమార్గ ప్రాంతములందు మేము శత్రు అవస్థుండనమును భేదించి కాల్పేథియను కను నలందలి పాస్ ధర్ పర్వతములకు తూర్పు భాగమున ఒక శిఖరమును బట్టు కొంటిమి. ముష్ ఫాగ్ అను స్థలమునకు ఆగ్నేయమున మేము మర్జుస్థ భద్రులను జేసితిమి. కాకనను పర్వతములందు మం చు దట్టముగా పడుచున్నది.

రుమేనియా

రోమేనియను విజయము.

బుఖారెస్టు, సెప్టెంబరు 21:— డొబ్రూబాయందు తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. సేనాముఖమున నంతట ను శత్రువులు ముట్టడి సలుపగా రొమేనియను రష్యా సేనలు వారిని బారదోలి తీవ్రమైన ప్రతియుద్ధములు సలిపి నష్టపఱచె ను. పెట్రో సెనీకి దక్షిణమున మేము వెనుకకుపోవుట మాని కందకములలో స్థిరముగానున్నాము.

గ్రీసు

గ్రీసు దేశస్థితి.

జర్మనీ కంత్త్య సందేశము బంపవండుట ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 20:— రాజుగారును, ముఖ్యమం త్రియును, విదేశమంత్రియును, పరిస్థితులను గూర్చి విచారించి మిత్రమండలివారి యపనష్టకమును మాన్పటకు తలదృఢావము ను వదలివేయవలయు నని నిశ్చయించుకొనిరి. జర్మనీకి అంత్య సందేశమును బంపువిషయము చర్చింపబడినది

ఇంకొక తంలివార్త

లండను, సెప్టెంబరు 20:— జ్యూరియందు నిర్బంధా వాసమున నుంచబడిన కవల్లా సేనను విడుదల చేయవలయునని గ్రీసువారు జర్మనీకి జరూరువార్త పంపిరి తెలియుచున్నది మతియొక తంలివార్త.

ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 20:— మేసికోనియాయందు తూర్పుభాగమున నున్న గ్రీకు సేనను బల్గేరియనులు పలిపా పోలీసుకు తీసికొనిపోయి అక్కడి శిబిరములందు నిర్బంధావ మున నుంచి రని తెలియుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాలో నిర్బంధసైనిక సేవ.

మెల్బోరను, సెప్టెంబరు 21:— ప్రతినిధిసభలో నీ చట్టము మూడవసారి చదివిరి. 47 గు రమకూలముగను 12 గురు ప్రతికూలముగను అభిప్రాయము లిచ్చిరి

బాల్కను

సెర్వీయను విజయములు

సెలోనికా, సెప్టెంబరు 21:— గత మంగళవారము నాడు సేనాముఖమునం దంతటను సెర్వీయనులు బయప్రద ములగు యుద్ధములను సాగించిరి కశ్ మిరలన్ అను ఘర్వతను నొద్ద బల్గేరియనుల ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థము లైనవి. ఫోరినా ప్రాంతమునందు సెర్వీయనులు బల్గేరియనులకు విపరీత మగు నష్టమును గలిగించిరి

సెర్వీయవారి విజయము.

సెర్బియా, సెప్టెంబరు 20 — సెర్బియవారు కజను కలను కొండలకు చేరిన ఉన్నత భాగమును 26-25 గుట్టలను వశపరచుకొనిరి. బల్గేరియనులలో చాలమంది హతయైనది అధికారులందరును ప్రకటించిరి.

బిటిషువారి ప్రకటనము

సెర్బియా, సెప్టెంబరు 21:—మాల్మేమియను లేదు.

సెర్బియా రంగము

లండను, సెప్టెంబరు 21:— సెర్బియానుండి పరాసు వారిట్లు తెలుపుచున్నార:— కజ్ మక్కలన్ వద్ద బల్గేరియనులు ముట్టడిని సెర్బియనులు వ్యర్థముచేసి తరిమివేసిరి. బల్గేరియనులు తీవ్రముగాపోరి బెర్నలికా అను గ్రామమునందు బ్రవేశింపగలిగిరి కాని సెర్బియనులు ప్రతిముట్టడినలిపి వారిని దరిమివేసిరి. మన పడమటికొక పిసాడేరికి తూర్పున 5 కిలోమీటర్లదూరమున నున్న 1550 వ కొండపతనము వ్యాపించియున్నది.

కెనడా

కెనడాలో వంతెన కూలుట.

క్యూబెకు, సెప్టెంబరు 21:—వంతెనకూలుటవలన చనిపోయిన వానినిగూర్చి భరణవిచారణ జరిగినది. వంతెనను లేవజేసినపుడు బోటు పెట్టిన ఉక్కుకమ్మికి లోపగు లుండియుండినను, అది కనబడకుండ నుండుటచే నెవరును నూచియుండుట లేటసింపలేదని ఫిర్యా ఇంజనీరు సాక్ష్యమిచ్చెను.

హాలండు

హాలండునోకా నిర్మాణము.

హేగ్, సెప్టెంబరు 20:— నోకా నిర్మాణమునకు దొరతనమువారికి 30 కోట్లసోరను లియ్యబడెను. మొదటి వాయిదాకు 8 లక్షలు వ్యయపరచి 3 జలాంతగ్రామములను 1 నుండుగుల నాకను కట్టించెదరు. 100 కి 10 రెట్లు ఆదాయపు పన్ను హెచ్చింప బడును.

హాలండు దేశస్థితి.

హేగ్, సెప్టెంబరు 21:—భోజన పదార్థముల విలువ అధికమగుటను గూర్చియు, నైస్యధికార విజృంభణమును గూర్చియు సాంఘిక విప్లవకారులు విశేషవాదనలు సలుపుచున్నారు. పోలీసువారితో తగవు లనేకములు జరిగినవి.

డచ్చివారి తూర్పుదీవులు

విప్లవస్థితి.

లండను, సెప్టెంబరు 21:—భాక్తువద్ద 1500 మంది విప్లవకారులు ముట్టడి సలుపగా డచ్చిసేన వారిని తరిమివేసిరి. ఇద్దరు స్వదేశీప్రముఖులు బంధింపబడిరి. విప్లవకారులు తరిమివేయబడెదరు.

చీనా

చీనావారికి ఋణము.

పెకింగు, సెప్టెంబరు 20:—చీనాలోని జర్మనీబాంకిని రెప్పు తక్కిన అన్ని బాంకులవారిని కోటిపానులు బదులియ్యవలసినదనియు ఇందులకు ఉప్పుమీద వచ్చు నాదాయము హామీయనియు చీనాదొరతనమువా రడిగిరి. ఈసామ్యు సలాలములను పగులకొట్టుటకును చీనాబాంకినోట్ల తణఖా కీర్తిర్చుటకును పరిపాలన ఏర్పాటులకును వినియోగింపబడును.

చీనాదేశమునందు నరదలు.

హాంగ్కొంగు, సెప్టెంబరు 20:—చీనాయందు విపరీతములగు నరదలు వచ్చినందువలన 10 లక్షలమంది గృహవిహీనులైరి. ఆహ్లా ఉత్తరభాగమునందు అనేక నగరములు నదీప్రవాహమునందు మునిగిపోయినవి. కొన్ని నగరములును తెలియకచ్చినవి: కాని వైరులన్నియు భంగం మైనవి.

రోమేనియనుల పురోగమము.

లండను, సెప్టెంబరు 20:—రోమేనియనుల పురోగమము నాపుటకు ఆస్త్రియనులును జర్మనులును ట్రాన్సిల్వేనియాకు క్రొత్తసేనలను బంపుచున్నారని ఏథెన్సునుండి తింతివాద్ద వచ్చినది. ఆస్త్రియనులు ట్రీస్టిని వదలి పోవనున్నారని తెలియుచున్నది.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మా స్వదేశీయ విలేఖకుల వద్దనుండి)

దక్షిణహిందూస్థానము

కర్నూలు పురపాలక సంఘము.

కర్నూలు, సెప్టెంబరు 22:— కర్నూలు పురపాలక సంఘమునకు రావుబహదూరు నరసింహరావు గారెన్నుకొనబడిరి. వారికి 9 వోట్లును, రెండవ వారికి 3 వోట్లును వచ్చినవి.

మైసూరు భూగర్భ పరిశోధక శాఖ.

బెంగళూరు, సెప్టెంబరు 22:— ఈ శాఖాధికారిగా నున్న డాక్టరు డబ్ల్యూ. ఎఫ్. సిక్కుగారు 16-10-16 వ తేదీ నుండి 15 నెలలు సెలవు పుచ్చుకొనుటచే వి. జయరాం ఎఫ్. జి. ఎస్. గారాయన స్థానమున నియమింప బడిరి. జయరాం గారి స్థానమున పి. సంపత్రాయ్యం గారును వారి స్థానమున వి. ఎన్. వెంకట్రానయ్యగారును నియమింప బడిరి.

దొంగతనము

బెంగళూరులో దొంగతనమువారి సురుకులగొదాములో చొక్కలింగమును కావలివాడు కొన్ని సురుకులను దొంగిలించెనని కేసుచేయబడినది.

బొంబాయి

మాఫూజ్జీబ్రోచా మిల్సు కంపెనీ

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:—ఈ కంపెనీవారి వాటాల విక్రయము నిన్న సుధ్యాహ్నము 12 గంటలకే పూర్తియైనను దరఖాస్తులు సాయంత్రమువరకును కుప్ప తెప్పలుగా వచ్చి పడుచుండెను. వారికి కావలసినది 28 లక్షలు. దరఖాస్తులవలన వచ్చినసామ్యు 1 కోటి 70 లక్షలు. కావలసినదాని కంటే 1 కోటి 47 లక్ష లదనముగా వచ్చినది.

తాతా అయిరను స్టీలుకంపెనీ.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:—ప్రపంచములో ఇనుము ఉక్కు పనులను విరివిగాచేయు సంఘములకు తీసిపోకుండా పనిచేయుటకుగాను యంత్రకాలముల విస్తరింపచేయవలెనని పరిపాలక సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. పాతవాటాలు 4-కి (ఆర్డినరీ) క్రొత్తవాటాలు మూడు చొప్పున ను వాటాకు రు 75 ల ధర చొప్పునను ఆర్డినరీ వాటాలు 10-కి ధిభర్తవాటా ఒకటివంతునను డిఫర్డు వాటాకు రు 400 లధరవంతునను విక్రయించుట కంగీకరించిరి. ఇప్పుటి ధిభర్తవాటాలను కొనినవారికి వెనుకటి వాటాల కొక క్రొత్తవాటావంతున నియ్యబడును. ఈరీతిగా విక్రయించుటవలన 2 కోట్ల 20 లక్షలు సామ్యు చేరగలను. ఈసామ్యు వాయిదాలమీద నియ్యబడును. ఆ గడువు ముగియుటకు చాలకాలము పట్టును. క్రొత్తపనులు ముగియువరకును క్రొత్త వాటాలు కొనినవారికి లాభము పంచివెట్టబడును. మరియొకరు 100 కి సాకుకు 6 రూపాయల వడ్డీవైని 1 1/2 కోట్లు పత్రము వ్రాయించుకొని బదులిచ్చుట కంగీకరింపినందున ఆఋణమును పుచ్చుకొనుట కంగీకరించిరి.

బొంబాయి శాసనసభ.

మహమ్మదీయుల ఎన్నికలు.

పూనా, సెప్టెంబరు 21:— బొంబాయి రాజధాని నుధ్యభాగమున మహమ్మదీయ ప్రతినిధులుగా పూనావాసులగు, ఇబ్రహీంహరూక్ జ్యాఫర్, ధూలియాస్థీడరు సర్దార్ ఆలీపాన్ బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి: పూనా నివాసులగు ఎస్. ఎ. వహాబ్, హాలీస్ రఫీయుద్దీన్ అహమ్మదుగాన్లను శాసన సభాసభ్యత్వమున, కెమ్మకొన బడుటకు కమిషనుగా రంగీకరించిరి. రాజధాని నుధ్యభాగమున 900కుపైగా మహమ్మదీయ వోటర్లు (ఎన్నుకొనువారు) గలరు. ఎన్నికల ఫలములు అక్టోబరు 30 వ తేదీన ప్రకటింప బడును.

రైలుబండ్లను నిలువయుంచుట.

ఒకబొంబాయి కేసు తీర్పు.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:—జి. వి. పి. రైలువేయందుమామూడు ఎక్స్ప్రెసు రైలునందుఆంగ్లోఇండియనులకు నిలువయుంచిన బండిలో దులాడాయద్ శాయ్ అనువారు ప్రయాణము చేయుచుండగా రైలుగాడ్డును 3 రురైలువే పోలి

గులును, 1.రైలువే శాఖ సేవకుడును నిర్బంధించి బాధించినని దేశాయిగారు కేసు తెచ్చిరి ఒకశాలివారి కొడుకు రైలుబండ్లను నిలువయుంచుటకు రైలువే అధికారులను ఆధికారము గలదనియు, ఫిర్యాది రైలువే తెలిసియే రైలువే అధికారుల విధులకు అడ్డువచ్చి వానిని సక్రమముగా చేయనియరే దనియు, ముద్దయిలు ఫిర్యాదిని విజ్ఞోరియా టెర్మినెసు పోలీసుస్టేషనుకు తీసికొని పోవుట కంటబలవంత మనసరమో అంతటి బలవంతమునే వినియోగించి రని నిర్బంధముచేసి కొట్టలేదనియు మేజిస్ట్రేటుగారు తలంచి కేసు త్రోసివేసిరి.

ఇంగ్లీషు మెయిలు స్టీమరు.

“సార్వెట్టి” అను ఇంగ్లీషు మెయిలుస్టీమరు సెప్టెంబరు 26 వ తేదీ సాయంకాలమునకుగాని బయలుదేరును.

పబ్లికు సెర్వీసు కమిషను రిపోర్ట్

అక్టోబరులో ప్రకటింపబడనుండుట.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:—టైమ్సు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికా విలేఖకుడు ఆగస్టు 31 వ తేదీ నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—పబ్లికు సెర్వీసు కమిషను రిపోర్టు అక్టోబరునెల ప్రారంభమునకు ముందు ప్రకటింపబడును. బహుశా: ఇంకను కొంచెమాలస్యమైనను కావచ్చును. పత్రములందు సంతకముంచి ఇప్పుటి కథనుము 14 మాసము లైనను జరిగియుండును. దానియందలి వాదము లన్నియు విపరీతములుగా నుండును. ఒక సంవత్సరము క్రిందట యుద్ధస్థితి యెట్లు ప్రతిబింబింపనున్నదో యెవ్వరికిని తెలియలేదు. ఇప్పుడు మూడవసంవత్సరముకూడ ప్రవేశించినది. సంధిజగుట కింకను చాలకాలము పట్టవచ్చును. సామ్రాజ్యమును రెడనుగట్టముగా పరిశీలనల మార్పుకొనుచున్నది. ఈరిపోర్టునందు మూడువిషయములను గమనింప వచ్చును. ప్రారంభమున త్వరలో ప్రజలకునుకూలముగా నుండునట్లు మార్పు వలసిన ఉద్యోగ విషయములు చెప్పబడినవి. ఆక్షేపణీయములు గాకపోయినను, ప్రజాభిప్రాయములును పులికాభిప్రాయములును వేరువేరుగా నుండు విషయములు కొన్ని రెండవ జూలైని కాలము దాటిందను వలన క్రొత్త పరిశీతులు వచ్చుటచే ఆచరణముల యందును ఆచరణనిబంధనల యందును క్యుత్వస్థము కలిగిన విషయములు మూడవజూలైని. ఆక్షేపణలు విశేషముగా కురియునని చెప్పిన “సమకాలికుడు” తప్పు పడినాడని చెప్పవలసి యున్నది. పబ్లికు కమిషనువారు మూడు సంవత్సరములు కష్టించవలసిన విషయములలో అంతటను ఏకాభిప్రాయముండుట కష్టము. విలింగ్టన్ ప్రభువుగారి విచారణకు వచ్చిన విషయముల నన్నిటియందును ఏదియో యొక సమాధానము గలిగిన దనియే చెప్పవచ్చును.

బొంబాయి

కలకత్తాయందు తుపానుగాలి

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 21:—కలకత్తాలోనికి ఒక నెడ్ల తుపానుగాలి ప్రవేశించి ప్రాద్దెక్కుకొలంది వృద్ధియైచది. ఉదయము 8 గంటలకు గాలి గంటకు 34 మైళ్ల వేగమున వీచుచుండెను. వీచులలో పను లన్నియు నిలిచిపోయివి. ట్రాముబండ్లు నిలిపివేయబడినవి. అనేకవృక్షములు నిర్మూలములైవవి. అనేకస్థలములందు ప్రమాదములును గలిగినవి. గత 12 గంటలలో బంగాళాఖాతమునందు ఇనుకతిన్నెలయొద్ద విపరీతపు గాలి బయలుదేరినదని ఆలీపూరు వాతావరణ పరిశోధనామునందు సుధ్యాహ్నము తెలుపబడినది. తుపానుగాలి మౌఘమును ఆపువచ్చుదు మార్పుచు ఈశాన్యదిశకు పోవుచున్నదని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుత పరిశీతులనుబట్టి తుపాను కలకత్తాకు తూర్పుగా పోవునని చెప్పవలసి యున్నను, తుపాను మౌఘము నిర్ణయించుట కష్టముగా నున్నది. కలకత్తా యందును, నదిరేవులందును ధనాంత్యాలకరములగు పతాకముల నూచుట మంచి దనుకొనుచున్నారు. పగటిపూట చాలసేపువఱకు నెడ్ల గాలి వీచుచుండవచ్చును.

పనసకాయకొరకు ప్రాణము తీయుట

కలకత్తాలో మేకుహజా అనునతడు మేకుసోమిడు మేకుజోమిరు అనువారి తోటలోనున్న పనసచెట్టు నుండి 1 పండు నపహరించెనని వారిద్దరు ననుమానించి ఒక నాడు రాత్రి ఆజా ఆలోటదగ్గరనుండి పోవుచుండగా వారిద్దరు నత్తి కర్రలతో చావమోదగా నుడవటనే చనిపోయెను. వారిడిద్దరిమీదను కేసుచేసిరి. చెరి 6 ఏండ్లు కఠిన శిక్ష నిధింపబడెను.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

సింలా, సెప్టెంబరు 21:— 19 వ తేదీ గల ఈ క్రింది లింగ్ పాస్టర్ హిందూదేశ కార్యదర్శి గారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది:—

అంగ్లంగము.

భారతదేశ గిన్నీ లింగ్ నడుమ "క్వాడ్రాంగులర్" అను బడులను కలపడము జరుగుచున్నది. ప్రదేశమున బ్రిటిషువారు చాలాదూరము ముందుకు వచ్చి యిది కలపడము సేనానుభవములతో 1000 గజముల ముందు కేంద్రము చేరి. మాస్కో 21. ఈ కేంద్రమున బ్రిటిషువారు తమ కందకిములను వృద్ధిచేసికొని కోల్పోయే ప్రమాదమును ముందుగానే తీర్చుకొనుచు దక్షిణమునకు కందకరేణిలో కొంతభాగము నాక్రమించుకొనిరి. 15.16 తేదీల నాటి యుద్ధమున నిమగ్నమునను సర్ డబ్ల్యు హేగ్ గారి కిట్లు ప్రకటించిరి:— ఇక్కడ శత్రువులముందు శత్రువులు ముడు కందకరేణుల సేనను జయింపిరి. ఈ కందకరేణుల నడుమ నొకదాని కొకదానికి మధ్యను చొచ్చిచిన్న కందకములు కలవు. నీని వెనుక మన సేనానుభవమునకు 700 గజముల దూరమున లాట్రాన్ స్టాన్ బాహం రోడ్డుకు. ముందు శత్రువులు ఇటీవల నొక కందకరేణిని నిర్మించి దానిమట్టును తిరుల సేనను జయింపిరి. ఈ కందకరేణిలోనుండి దిన్నిరకముల కిరణములు గలవు. శత్రువుల రక్షణ విధానము చాల గొప్పదిగానున్నది. ఈ మహాయుద్ధమునందు మేము కాంటిల్స్ లోయను, ఆంకరుడికిని నడుమనున్న ఉన్నదిభూమిని కశతముకొనుటయే కాక ఆవలి పక్షపు ముఖములనై చాలకండికనచ్చి నన ఆగ్నివృక్షములను శత్రువులకు నివర్తకమున నష్టము గలించితిమి. సాయభములై కనన కక్షిరములకు శతకములు యుద్ధమున ప్రారంభించి శత్రువులకిరణములతో దీక్షింపుచు, అమర్చబడిన నగ్నికరణముల ఆగ్నివృక్షము వలన శత్రువులకు విపత్తి తీవ్రమును గలించితిమి. శత్రువులకందకములను బూడ్చి నేయుచు శత్రువులకు నానావిధములకత్నాహింసలను గలించుచుండెను. ఈ మహాయుద్ధమున నతి ప్రాముఖ్యమునొందినది, ఇట్టిదెప్పు నిదానము బ్రిటిషువారు రెన్నడును శత్రువులపై నేసియుండలేదు. శత్రువుల ముఖ్యస్థానములను వశపఱచుకొనుటకంటె, 4,5 వేల ఖములను పట్టుకొనుటకంటె ఈయుద్ధమునందు మనసాయుధ శక్తిముల వలన గలిగిన ఉత్సాహహింసల ఎక్కువఫలమును గలిగియుండును. జూలై మాసాంతమునుండి బ్రిటిషువారుకొంత సాయుధ యుద్ధమునందు 95 జర్మను సేనలతో బోరియుండిరి. ఈ 95 లో 29 కిడింపబడి అలసిపోయినందువలన వెనుకకు పిరికిపోయి బడిన. గతవారమున 14 శత్రువిమానములు నడపబట్టిన నతిక్రమించి వచ్చెనని తెలిసినది. మనవిమానము లన్నియు శత్రువంతులను దాటి 2,3 వేలగజములు పోయినవి.

పరమ సంకము.

సాయుధ కుత్తిరమునను దక్షిణమునను, పరాసువారు శత్రువుల ప్రతియుద్ధములను భగ్నముచేసి కాంటిల్స్ కు 200 గజములదూరమున కొన్ని కందకములను పట్టుకొనిరి. తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగిన వెనుక దేసికోరును, వెన్ను సంకమునందు మోగియు కొండకు దక్షిణముననున్న కందకమును పరాసులనశమయ్యెను.

ఇటీవలి సంకము

కాన్స్టేబుల్ భూమిపై ఇటీవలివారి నూతన స్థానములను ఆక్రమించు లనేక పర్యాయములు ముట్టడించి యోడింపబడిరి.

రహస్య సంకము

రహస్యసంకమునందు మార్పులేదు; కాని హాలిక్ కుత్తిరమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. రహస్యను రోమేని యన సేనలు రెన్నబోదాకు దక్షిణమున సేనాసహాయము నొంది రెన్నబోదానుండి కాక్స్ ప్లాటానుపై రైలుమార్గమును గానానుచున్నవి.

బొల్కను సంకము.

పరాసు రహస్యను సేనలు రోస్నా ప్లాటానా సంకమునందు బల్గేరియనులతో తీవ్రముగా పోరునడిపి పరాసులు ప్లాటానా పట్టణమును జయించిరి. శత్రువులు మొత్తాన వైపుకు వెళ్ళాచెదలై పారిపోయిరి.

షెర్మా కు తూర్పున పెరియనులు బల్గేరియనుల ప్రభవ పక్ష స్థానమును బట్టుకొనిరి.

తూర్పు ఆఫ్రికా సంకము.

తూర్పు ఆఫ్రికా సంకమునందు బ్రిటిషు సేనలు మెహెంజి పోవు మార్గముననున్న రుహాదిని సమీపించుచు న్నారు. కట్టకడపట నిలిచియున్న శత్రువులు బ్రిటిషు సేనల కుమించుకొనెను.

ఇనుపదారుల యాజమాన్యము

ధర్మి, సెప్టెంబరు 21 — ఇనుపదారుల యాజమాన్యము రైల్వేకంపెనీలవారి క్రింద నుండుటలోను దొరతనమువారి క్రింద నుండుటలోనుగల భేద మే 90 సిగ్గులలోని రైల్వేబోర్డు వారు వ్రాసిన యుద్ధమునకు పంజాబు వర్తక సంఘమువారి అనుమతిని కార్యదర్శి రైల్వేబోర్డువారి కార్యదర్శి కిటుల వ్రాసెను. ఈ వర్తక సంఘమువారు దొరతనమువారి యాజమాన్యము క్రిందనున్న నార్డువెస్టర్ను రైల్వే 2 ఆయాధ్య రోహిల్ గాండు రైల్వే లను కంపెనీల యాజమాన్యముక్రిందనున్న 1 ఈస్టిండియన్ రైల్వే 2 గ్రేటు ఇండియన్ పెనిన్సులర్ రైల్వే 3 బొంబాయి బరోడా నెల్లూరు ఇండియా రైల్వేలను పరిక్షించిరి. సాధారణముగా రెండువిధముల యాజమాన్యములక్రిందనున్న యుద్ధములనుగూడ ప్రజల సౌకర్యములను శ్రద్ధతోడ గమనించుచుండురు. బండ్లు తక్కువైనపుడు మాత్రము చాలకాలమువరకు కొనసాగు ఎగువతులకు ప్రాధాన్యమిచ్చెదరు. దానివలన వర్తకులు కిర్యాదు చేయుచుండురు. రేట్లలో తేడాలేదు. కంపెనీల యాజమాన్యము క్రిందనే రేట్లు తక్కువగానుండుట సంభవము. కిర్యాదులు మాత్రము ముగ్గుగువానిని పరిష్కరించుటలో ఆలస్యము జరుగుట సమానమే. కంపెనీలక్రింద పని త్వరగా జరుగున ప్రభుత్వముక్రింద ప్రజలకు లాభ మధిక మగును. సరుకులను జాగ్రత్త నెట్టుటలో తేడాలు లేవు. ప్రయాణికుల విషయమున గూడ తేడాలేదు. పంజాబులో దొరతనమువారి క్రింద పని బాగుగా జరుగుచున్నది; వాస్తవమేగాని కేవలము దొరతనమువారి పరిపాలించుకల నైన కొత్త ఇనుపదారు లింత త్వరగా నేమింతుట సాధ్యముగాదు. గానను కంపెనీ యాజమాన్యమున లోటు విస్తారముగా లేదు గానను ఇప్పటివలెనే రెండు విధములకు పరిపాలనలను గూడ నుండదగునని సంఘమువారు నూచించిరి.

సర్ శంకరినాయుడుగారు రాజప్రతినిధిగారికి విందుచేయుట

సింలా, సెప్టెంబరు 21:— నేటిరాత్రి మెయ్యుపర్డు ప్రభువుగారికిని ప్రెస్టిగారికిని ఇన్వైరము మందిరమున సర్ శంకరినాయుడుగారు నాయరు సతిగారును విందుచేసెదరు.

Simla.

OFFICIAL WAR NEWS. Cable to the Viceroy.

SIMLA, September 21. The following telegram, dated the 19th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:— The British have made another important advance having captured the strongly fortified German work situated between Bouleaux and Guinchy known as the "Quadrilateral" thus advancing the line to a depth of 1,000 yards on a front of a mile. The British also improved their position of trench system north of Martinpuich, advanced east Courcellette and took further portion of trench system south of Thipval. Sir Douglas Haig in a despatch reviewing the battle of the 15th and 16th says: The enemy position consisted of treble line entrenchments, connected together by strong subsidiary trenches behind which at a distance of 700 yards from our front, the enemy had recently constructed and wired a fourth main line of trenches in front of Le Transloy Bapaume Road, supported by more than 1000 guns of all calibres. Hostile defence was formidable. As a result of the battle we gained not only practically the whole high ground between the Combes Valle/ and the river Ancre, but are well down the forward slopes, and thanks to excellent artillery observation then afforded, are in a position to inflict heavy punishment. Our armoured cars gallantly led the action knocking out hostile machine guns, inflicting heavy losses by their machine gun fire, enfilading German trenches and causing indescribable demoralisation in the enemy ranks. The result of the battle is of great importance and is probably the most effective blow which has yet been dealt to the enemy by the British troops. The damage to her morale is probably of greater consequence than the seizure of dominating positions and capture of 4000 or 5000 prisoners. Since the 1st July the British forces alone on the Somme battle front have met and engaged 35 German divisions of which 29 have already been defeated and withdrawn exhausted. During the past week only 14 hostile aeroplanes have been reported as crossing our lines, while our machines have made between 2000 and 3000 flights across the enemy lines. The French have repulsed the counter-attacks north and south of the Somme, and have captured cluster trenches 200 yards south of Combes. They also after a desperate fighting captured Denicourt and in the Verdun region captured a trench on the southern slopes of Morthomme. The Austrians launched persistent attacks on the new Italian position on the Carso Plateau, but they were all driven off. There is no change on the Russian front, but heavy fighting continues north of Halicz. The Russians and Rumanians have received reinforcements in their positions south of and protecting the railway line Cerna Boda to Constanza. The Franco-Russian forces engaged the Bulgarians on the front Rosna Florina, and after a desperate battle the French carried the town of Florina, the enemy falling back in disorder towards Monastir. The Serbians also carried the Bulgarian first line east of the Cherna. The British forces in East Africa are approaching the great Rukha River on the road to Mahenge. Two last remaining ports Lindi and Mikindani have been occupied by the British Naval and Military Forces.

Punjab,

The Punjab Chamber of Commerce. A Letter to the Railway Board

DELHI, September 21. The following letter has been sent by the Secretary, the Punjab Chamber of Commerce, to the Secretary, Railway Board, Simla: Sir, with reference to your letter No. 188-F-16 dated the 27th June 1916 in connection with the question of comparative advantages of management of railways in India by companies or by State I am directed first of all to formulate categorical replied to questions asked in para one (2) The particular railways members of this Chamber have dealings with are (a) Two State railway (1) the North Western Railway (2) the Oudh and Rohilkhand Railway, (b) three company manager railways (1) the East Indian Railway (2) the Great Indian Peninsular Railway, (3) the Bombay Baroda and Central India Railway (2) [a] The public, committee believe, have always found managements of both systems anxious and ready to do their best for them with the facilities at their disposal. It is when there is a general shortage of rolling stock traffic officers are inclined to give preference to traffic that gives the longest lead over their own lines and this gives rise to complaints from merchants. (b) In the matter of rates there is no much scope now for competition. Managements (state and company) are as a rule always ready to assist the trade if there is a reasonable prospect of trade developing. The company management are perhaps the more easily influenced (c) Regarding the member of dealing with complaints and claims the officers of state lines are just as easily accessible as are the officers of company lines. Both are equally anxious that their railways should serve the public well. But when investigations have to be made there will be delays. The machinery the railway have set up (state and company) for the disposal of complainants and claims is much the same. The companies are perhaps the more expeditious, the state lines the more liberal. (b) In the care and handling of goods the two systems are very much on a par. (e) In the matter of passenger traffic with the exception of a request this Chamber frequently made to the management of a company line connecting Delhi and Bombay for intermediate accommodation to be provided on mails trains which was refused; no complaints have come to the notice of the Chamber. There has been in recent years such a great improvement in accommodation provided by the new rolling stock on all lines entering Delhi that it can be said that the public are well served. The committee recognise the efficiency of the State management showed at its best in the working of the great system operating in the Punjab. But considering that it is to the State agency and to private enterprise under State control that India has to depend for construction of new railways and that it is the staff of the State railways that have mainly to officer and staff new lines more than this should not at this time and for a long time to come be expected from the State. For that reason and believing that as things stand with the railways my committee are of opinion that the well balanced arrangement that at present exists of company and State management under control of Railway Board should not be disturbed.

South India.

The Madras Highcourt Acting Additional Judge Appointed

SIMLA, September 21. Mr. J. G. Burn, I. C. S., a District and Sessions Judge in the Madras Presidency has been appointed to act as an Additional Judge of the Madras High Court with effect from the 21st September, 1916. during the employment on the Criminal Procedure Code Committee of the Hon'ble Mr. Justice Kumarawamy Sastry

Burma.

Burma Chief Court. Some Arrangements Made

SIMLA, September 21. The Governor-General in Council, has been pleased to make the following arrangements on the bench of the Chief Court, Lower Burma:—(1) Mr. L. M. Parlett, I. C. S. Divisional and Sessions Judge, on leave to be a Judge of the Chief Court with effect from the 20th August, 1916, vice the Hon'ble Sir Henry Hartnoll, I. C. S., resigned. The Hon'ble Mr. C. P. R. Young, Barrister-at-Law will continue to officiate as a Chief Court Judge until Mr. Parlett assumes charge of his appointment. Mr. A. E. Riggs, I. C. S., a Divisional and Sessions Judge, to officiate as a Judge of the Chief Court during the absence on leave of the Hon'ble Mr. Justice Twomey, I. C. S., or until further.

Calcutta.

Cyclonic Storm in Calcutta

CALCUTTA, September 21. A storm, cyclonic in character, is passing over Calcutta and developed considerably as the day advanced. At 8 A. M. the velocity of the wind was 34 miles an hour. Out door work was almost suspended and tram service stopped. Several trees were uprooted and a number of minor accidents occurred. A report issued from the Alipore Observatory at noon says that a storm in the Bay has developed during the past 19 hours into a very severe disturbance with the centre not far from the Sand heads. It is moving very slowly and probably changing its track to north-east. Although, on the whole, the chances are that the storm will pass to the east of Calcutta, the track cannot be determined with certainty, and it was thought desirable to give orders to hoist great danger signals in Calcutta and thier ports. It is probable that in any case very strong winds will blow in Calcutta later in the day

BRIEF TELEGRAMS.

The English mail steamer "Salsotto" will not sail till Tuesday evening, the 26th September.

THE GREAT WAR.

Operations on Somme: Allied Gains Maintained.

THE GREEK CRISIS: KING TO ABANDON NEUTRALITY.

An Urgent Note: Dispatched to Germany.

THE RUSSIAN ADVANCE: 25,000 PRISONERS TAKEN.

THE BALKAN MOVE: SERBIAN SUCCESSES.

BULGARIANS SUSTAIN VERY HEAVY LOSSES.

FLOODS IN CHINA: MILLION PEOPLE HOMELESS.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT.

Importance of New British Positions. Advantage to Artillery.

LONDON, September 21.
Reuter's correspondent at Headquarters emphasises the importance of our possession of the forward slopes of high ground from the Ancre to the Combes valley, giving our artillery dominating positions and enabling it ceaselessly to pound the Germans and inflict on them heavy losses and prevent them from making habitable trenches.

German Losses on the Somme. ABNORMAL WASTAGE.

LONDON, September 21.
It is learned from a trustworthy source that the average life of a German division on the Somme is about nineteen days, and that more than two German divisions have had to be brought up weekly since the end of June to replace wastage.

Nothing Important on the British Front.

LONDON, September 21.
British Communique says the weather was rainy again. General situation is unchanged. Hostile artillery was active south of river Ancre. Nothing of importance occurred elsewhere. One hundred prisoners have been taken in last forty-eight hours.

Enemy's Attacks Repulsed.

LONDON, September 21.
PARIS.—A Communique says North of the Somme The Germans made great effort to recover the lost positions. The battle lasted from nine in morning till night-fall. Successive waves of enemy masses were crushed by our machine-gun and artillery fire and sometimes by bayonet. The French retained whole of their ground. The Germans attacked on a front of five kilometres from Priez Farm to south of Abbe Wood Farm attacking in masses. On each occasion, they were preceded by curious cannonade. The French magnificently repulsed all assaults and repulsed the enemy by cross-fire with machine-guns and artillery and everywhere maintained their positions. Fighting was fiercest in the vicinity of Priez Farm in the region of Bouchavesnes. Four waves of assaults in front of Priez Farm were successively broken by gun-fire. Enemy masses were seen to disintegrate and flow back in disorder behind the ridge leaving ground covered with corpses. The Germans in Bouchavesnes sector, after several sanguinary defeats succeeded at one in the afternoon in gaining a lodgment in the North-eastern part of the village but were driven out with bayonet by an irresistible counter-attack. Fifty prisoners including several officers were captured. The enemy's losses were everywhere very great.

Capture of Deniecourt. A Murderous Struggle.

PARIS, September 20.
Describing the capture of Deniecourt, telegrams says that to place except Combes was so strongly fortified as the chateau and the park there. The ruins of the chateau were a veritable fortress, bristling with machine guns, and the park, which was transformed into a complicated labyrinth, was the scene of a murderous hand to hand struggle lasting until night. Finally one supreme brilliant assault enabled our valiant troops to triumph.

Allied Air Raid.

DAMAGE AT ST. DENIS WESTREM

AMSTERDAM, September 20.
The 'Telegraaf' says:—The Allied air raid on the German aerodrome at St. Denis Westrem on Sunday destroyed a large number of hangars. Twelve German soldiers were killed and many wounded.

Balkan Theatre.

THE BALKAN MOVE.

Hill 26-25 Captured. Enemy Sustained Heavy Losses.

LONDON, September 20.
French official message from Salonika says that the Serbians have captured hill 26-25 the highest crest of the Kajmakalan range. The Bulgarians sustained very heavy losses.

NO CHANGE.

The British official despatch from Salonika reports no change.

Serbian Success.

LONDON, September 21.
SALONIKA.—Serbians on Tuesday continued their successful attacks on the entire front. Bulgarian attempts to retake Kajmakalan mountain failed. Serbians inflicted enormous losses on the Bulgarians in the vicinity of Florina.

ROUMANIAN FRONT.

The Roumanian Advance. Austro-German Reinforcements.

LONDON, September 20.
A telegram from Athens says it is learnt from a diplomatic source that the Austrians and Germans are hurrying reinforcements to Transylvania to check the Roumanian advance.

Evacuation of Trieste.

Austrians Reported Preparation.

LONDON, September 21.
The Austrians are believed to be preparing to evacuate Trieste.

Great Britain.

RALLI CONTRACT.

Dundie Spinners Resolution.

LONDON, September 20.
Dundie Jute Spinners have resolved by sixteen votes to five not to take action regarding Ralli contract. It is understood that the Government proposes to allow manufacturers twenty pounds a ton for spinning and weaving as lost before war was twelve pounds ten shillings. The terms despite increased expenses are regarded as very satisfactory.

Export of Shellac.

Careful Scrutiny Suggested.

LONDON, September 20.
The 'Times' says that the direction of Indian exports of shellac appears to demand careful scrutiny. The paper suggests that the Ministry of Munitions and the Indian Government should exchange views and take joint action of such be considered necessary.

Earl of Feversham.

Killed in Action.

LONDON, September 20.
Lieut.-Colonel Earl of Feversham has been killed in action.

LONDON, September 21.

Killed in action Lt. Col. Honourable Guy Baring M. P. and Lt. Kettle, Dublin Fusiliers.

By Elections.

Result of Mansfield bye-election.

Seely Coalitionist 7507, Turnbull, Independent 3456.

IN MUNITIONS WORKS.

The Recent Explosion

LONDON, September 21.
It is officially announced that 7 persons were killed and 72 injured by the recent explosion in munition works.

BRITISH ELIGIBLES.

Combining Out Committee.

LONDON, September 21.
Although there has been a steady stream of recruits for months past, and there is no anxiety as to the immediate future, it is understood that the War Office, in view of the necessity of keeping up the strength, with a view to the campaign in 1917, is considering combining out eligible men in certified occupations. This is considered the most promising field. The papers state that the Premier will shortly appoint a Committee, with Mr. Chamberlain as Chairman, to comb out eligible men in Government and other offices. An official return shows that there were 51,232 eligible men in the various offices in April. The 'Times' military correspondent asserts that there are from three to four million young men in civil occupations.

TELEGRAMS.

Premier's Bereavement. Royal Sympathy.

LONDON, September 21.
Their Majesties the King and Queen, and also Queen Alexandra and President Poincare have sent messages of condolence to Mr. Asquith on the loss of his eldest son.

France.

French General Staff.

General Duport Appointed.

PARIS. General Duport has been appointed Chief of the General Staff, in succession to General Graziani, who is retiring, owing to ill health.

Greece

THE GREEK SITUATION.

The King Decides to Depart from Neutrality.
ULTIMATUM TO GERMANY EXPECTED.

LONDON, September 21

ATHENS.—The King, the Premier and the Foreign Minister, after examining the situation have decided in principle to depart from neutrality with a view to allaying the distrust of the 'Entente.' An ultimatum to Germany is spoken of.

LATER.—Reuter announces that Greece has despatched an urgent note to Germany, demanding the release of the Kavala garrison, who are interned in Germany.

ATHENS. It is reported that the Greek detachment in Eastern Macedonia has been taken to Philippopolis by the Bulgarians and interned in barracks.

Australia.

Conscription in Australia.

Referendum Bill Passed Third Time.

LONDON, September 21

MELBOURNE.—The House of Representatives has passed the third reading of the conscription referendum bill by 47 votes to 12.

LATER.—The Bill was passed after the allnight sitting of the House of Representatives, as Mr. Hughes was determined to sit till the Bill had been passed. An amendment opposing conscription was defeated by 49 votes to 12, after a vehement speech had been delivered by Mr. Hughes, denouncing it as an undemocratic amendment by a secret Junta.

PERTH, September 21

In the Legislative Assembly, the Premier said that if necessary the house would adjourn, to enable members actively to participate in the conscription campaign.

CANADA.

Bridge Disaster in Canada.

Chief Engineer's Statement.

QUEBEC. At the inquest of the victims of the bridge disaster the Chief Engineer testified that the accident was probably due to unseen flaw in steel casting supporting spar during hoisting.

HOLLAND.

Construction of Armaments.

Dutch Budget Estimates.

LONDON, September 20,

HAGUE.—The Budget estimates expenditure at three hundred million florins. It provides 800,000 florins as a first instalment for the construction of three submarines and a melder, and imposes additional income-tax of ten per cent.

Situation in Holland.

Protest Against Militarism.

THE HAGUE, September 21

There has been a demonstration by revolutionary Socialists as a protest against militarism and the dearth of food. There were insignificant collisions with the police.

EAST INDIES

Dutch East Indies Revolt.

Repulse of Insurgents.

LONDON, September 21

The attack of 1,500 insurgents on Bouaké, in the Dutch East Indies, has been repulsed. Two native Chiefs have been arrested for complicity. The rebels will be banished.

China.

The Chinese Loan.

For Re-Organisation Purposes.

LONDON, September 21

PEKING.—The Government has asked a Group of Banks exclusive of German, for a loan of £10 millions, secured on the salt revenue, for the purposes of re-organisation. It is understood that they include the redemption of notes of the bank of China and the disbandment of troops.

Disastrous Floods in China.

A Million People Homeless.

LONDON, September 21

WASHINGTON.—A million people have been rendered homeless by floods in China, and several cities in northern Anhui are submerged. A few fatalities are reported, but the crops generally have been destroyed.

Dr. W. F. Smeeth, Director of the Department of Mines and Geology in Mysore, will avail himself of 15 months combined privilege leave and furlough from 19th of next month and Mr. B. Javara F. C. S. Senior Geologist, will be in charge of office of the Director. Mr. P. Sampath Iyengar, Assistant Biologist, will officiate as Senior Geologist and Mr. B. M. Venkatramaya, Sub-Assistant Geologist is to officiate as Assistant Geologist.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Bombay.

Reservation of Compartments.

Decision in the Bombay Case.

BOMBAY, September 21.

Rao Bahadur Setalvad, Chief Presidency Magistrate, delivered a lengthy judgment in the case in which Dattatraya Desai charged J. Franklin, a guard, three Police constables and a watchman, all employees of the G. I. P. Railway, with wrongful confinement and with assault. This is the case which arose out of some Indians, including the complainant, travelling in a compartment reserved for Europeans and Anglo-Indians in the Mamnad Express train of the G. I. P. Railway. The Magistrate held that the Railway Company was quite within its rights in reserving a compartment for a particular community, and that the complainant, by his conduct, wilfully obstructed or impeded the guard in the discharge of his duty by refusing to get out of the reserved compartment, and that no assault had been committed, inasmuch as the only sufficient force necessary for his removal to the police station at the Victoria Terminus was used. The Magistrate accordingly dismissed the complaint. The counter-charges by the Railway employees were withdrawn.

Detailed Report.

Rao Bahadur Setalvad, Chief Presidency Magistrate, this afternoon delivered a lengthy and interesting judgment in the case in which Dattatraya Desai charged J. Franklin, a guard, three police constables and a watchman, all employees of the G. I. P. Railway, with wrongful confinement and with assault. This is the case arising out of certain Indians trying to travel by a compartment reserved for Europeans and Anglo-Indians in Mamnad express train of the G. I. P. Railway.

The Magistrate after dealing elaborately with the evidence adduced on behalf of both sides as well as arguments said he had no doubt that the complainant and his companions got into the compartment not by mere accident. They were discussing for days before the question of legality of railway company reserving compartments for Europeans and Anglo-Indians. The question was being ventilated and discussed in newspapers. It appeared to His Worship that the complainant and his companions were determined to do so in order to make it a test case and in order to bring matters to a head. He very much regretted to say that the complainant and his witness, excepting two doctors, as well as defence witnesses had grossly exaggerated their stories. Only two persons excepting the doctors had told the truth. They were Miss Hughes, a missionary lady and Ghat Koper station master. Therefore for the purpose of deciding the case he mainly depended on evidence of Miss Hughes. As to the right of the railway administration he came to the conclusion that they had the right to reserve a compartment for a particular community. Continuing His worship said, the complainant when he entered the reserved compartment at Ghat Koper and refused to get out when requested by the guard was a trespasser and the guard would have been entitled in law to eject him using only necessary force for that purpose. However the question was whether the first accused guard was entitled to confine him in the compartment till the complainant jumped out through the window at the Victoria Terminus. The complainant by his conduct wilfully obstructed the guard in discharge of his duty. As the Magistrate held that the compartment had been lawfully reserved, it was the lawful duty of the first accused to see that none entered the compartment but those for whom it was reserved and he would have been punished for breach of that duty. Yet the complainant and his companions entered the compartment and remained seated even though twice asked by the guard to go out. This was obstructing the guard in discharge of his duties. The guard would be justified under Section 131 Railway Act to arrest him without warrant and what he did was he did not open the door in order that police might arrive and take charge of the complainant. The Magistrate thought 15 minutes detention before police came was under the circumstances not unreasonable. He thought the charge of wrongful confinement must also fail. There were some imprecision in prosecution story which were introduced with a view to bolster up the suit for damages against the railway company. The complainant said that he had already given notice to the railway company claiming large amount of damage. The object of the complainant in putting forward the story of a porter opening the compartment at Ghat Koper was to show that he entered the compartment not as a trespasser but because a railway employee opened it and invited him to enter. The missionary lady had however said it was one of the passengers who opened the compartment. As to the charge under Section 323 the complainant and his witnesses had not told the truth. He accepted Miss Hughes statement that the first accused did not catch the complainant by the throat. Marks on the complainant's throat were slight and it was likely that the complainant got them when struggling while being taken by Policemen. If the complainant had been held in a manner alleged one would have expected his collar to have been all torn to pieces and there would be very severe mark on his throat. Continuing the Magistrate said the Police constables were also within their right in arresting under the circumstances which then prevailed. The only question was whether they used more force than was necessary. They did not appear to be the case. The charge against the fifth accused (porter) also failed. He had more severe marks than the complainant and yet none of the prosecution witnesses were able to say how he got the injury. Finally the Magistrate said he must again repeat though Mrs. Bird's conduct was very reprehensible it had nothing to do with the merits of the case. There was no doubt the Mrs. Bird forgot herself so far as to make use of expressions which no self-respecting lady would use and they drew somewhat indignant retorts for which she had to thank herself. The Magistrate acquitted all the five accused. The counter cases filed by the Railway employees were also withdrawn.

Shapurji Brocha Mills
Shares Over Subscribed.

BOMBAY, September 21.

It appears that applications for shares in the new Shapurji Brocha Mills poured in throughout yesterday although the subscription lists were closed at noon. The total amount of applications from public was one crore 70 lakhs as against the 23 lakhs offered for public subscription. So that the over subscription amounted to one crore and 47 lakhs.

Tata Iron and Steel Co.

The agents and directors of the Tata Iron and Steel Company have decided to raise fresh capital for extension of their works in order to bring them up to date so as to compete with the best manufacturing markets in the world. It has been decided to issue three new ordinary shares for every four old ordinary shares at the rate of Rs 75 per share and to issue one deferred share for every ten ordinary shares at the rate of Rs 400 per share. The owners of present deferred shares will meet one deferred share for every two shares of that denomination. The capital realised by the issue of new shares will be about Rs. 2 crores 20 lakhs of which payment will be spread over a considerable period. The new shares will not carry any dividend during the period of the extension of the works. Besides, the issue of new shares it has been decided to accept a debenture loan of Rs. 1 crore 50 lakhs offered by a certain party at 6 per cent.

Sale of Sind Cattle.

Best Prices Recorded.

POONA, September 21.

An interesting sale of Sind cattle from among a herd established by His Excellency Lord Willingdon at 'Ganeshkhanda' took place this evening at the farm which lies at northwest corner of the Government House grounds, 'Ganeshkhanda'. The sale is conducted on the most modern principles the cowbyre in which the cows are penned being on American system with dairy kept in most up to date style. The whole farm is in fact a model one and is well worth visit by those interested in cattle breeding. The herd was established by Lord Willingdon shortly after his arrival in India in 1913 with a view to encouraging cattle breeding among all classes of agriculturists and numbers quite a hundred head. To-day the sale was young surplus stock and consisted of ten bulls which fetched a total of Rs 1895 and five heifers which went for Rs 1305 or total of Rs. 3400 for fifteen head of cattle. The best price was obtained for a cow named 'Mhowra' seven months in calf which was purchased by the Chief of Ratlam for Rs 340 another red cow named 'Kali' six months in calf was bought by the Chief of Inchalkaranji for Rs. 300. Among the buyers the best price Rs 300 was paid by Thakor Sahab of Wadwan for a three year old bull named 'Luckdigool'. His Highness the Maharaja of Kolhapur was among the bidders at the sale which was fairly largely attendant.

Public Service Commission Report

TO BE PUBLISHED IN OCTOBER.

A Correspondents Views.

BOMBAY, September 21.

The London correspondent of the "Times of India" writes in a letter dated the 31st August: - The issue of the public Services Commission report cannot take place before the beginning of October and may be considerably later. At least 14 months will have elapsed since the signature of the document. The arguments for issue are overwhelming. A year ago the course of the war was uncertain. Now it has gone into a third year and though the way to peace may still be long the empire has shaped her measures accordingly. The report has three aspects. In the first place it deals with the questions of more or less urgent readjustment in respect to service grievances and anomalies affecting the welfare and contentment of the services, but quite removed from the region of controversy. Secondly it deals with problems not in themselves strongly controversial but on which opinions of the press and the public may differ. Thirdly it faces great questions of principle and practice admittedly difficult and controversial which were bound to come up for review having regard to the cumulatively rapid progress of India since they were investigated nearly thirty years ago. But when your contemporary foreshadows "A maelstrom of controversy" because it is understood that "The majority and minority reports differ" it is evidently misinformed. Absolute unanimity on points of multitudinous detail which took the commission three years to hammer out would be so unreal as to be unconvincing, but the individual reservation to be expected on particular points will not be properly describable as minority reports. It is indeed an open secret that a remarkable measure of agreement was reached by the varied team which it fell to Lord Islington to handle. The organ of the British Committee of the Congress warmly commends the decision.

Bombay Legislative Council.

Mahomedan Candidates for Election.

POONA, September 21.

The following four candidates have been accepted by Mr. Sedden, Commissioner, and allowed to stand for election by Mahomedans of the Central division to the Bombay Legislative Council: - Mr. Ebrahim Haroon Jaffer of Poona, Sirdar Ali Pathan, B.A., LL.B., Pleader of Dhulia, Mr. S. A. Waheb of Poona, and Moulvie Rafuddin Ahmed of Poona. There are over 900 Mahomedan voters in the Central division, and the election promises to be a very interesting one. The result will be declared on the 30th October.

A Case of Wrongful Confinement.

Against A. C. I. D. Inspector.

BOMBAY, September 21.

The case in which, Khan Bahadur M. H. Taki Inspector, C. I. D. stands charged with wrongfully confining Allarakhia Abba alias Allaya, came on for further hearing before the Fourth Presidency Magistrate to-day. Mr. Taki filed a written statement in which he stated he acted throughout in good faith in carrying out the order of his superior officer which he believed and he still believed to be lawful orders and if he was not actually justified by law in so acting that he did was done by him by reason of mistake in fact

and not by reason of mistake in law and in good faith. He believed himself to be justified by the law in so acting. Mr. Griffith, Deputy Commissioner of Police, examined on behalf of defence said, Mr. Vincent, Commissioner of Police had ordered Allarakhia to be locked up and he had transmitted that order on phone to Mr. Taki. Hearing of the case is proceeding.

House Breaking & Theft

SMART ARREST OF THE CULPRITS.

BAGALORE, September 22.

The chief Inspector Mr. Roberts and Sub-Inspector Rajgopal Chetty have made a smart arrest in connection with house breaking and theft in the house of Miss L. Vint in Millers Road on Wednesday last between 12 and 4 in the day. During the absence of Miss Vint, jewellery to the value of Rs. 400 was stolen from her house. The same night a woman named Papathy who was reported to have been seen in the locality was arrested and the whole property was recovered. The woman is remanded to custody.

Theft in Commissariat.

Trial of Weighman.

BANGALORE, September 22.

Chokalingam a weighman of the Commissariat Depot was to-day produced by Inspector Smith of Civil and Military station before the district Magistrate in connection with theft of tea, salt and other articles belonging to commissariat and requested for further demand till 25th instant, to complete police investigations. The application was granted and the accused remanded to custody.

Latest Telegrams.

LONDON, September 21.

Communique from General Haig this afternoon says: - There was heavy rain during the night in which the enemy continuously counter-attacked New Zealanders. The Germans were repulsed with severe losses. Large number of dead were left in the front of our lines. Notwithstanding this heavy fighting we advanced our front in this neighbourhood. We entered the enemy trenches on other portions of front during night time.

Russian Communique says: We everywhere repelled the enemy's offensive in the region of Kovel'no Railway. We captured a height in the region east of Panther a mountain in Carpathians.

Russian Communique says: - We dislodged Kurds from position southeast of Mushe. Fog and snow prevail in Caucasus.

PARIS. This afternoon communique says: Bad weather interferes considerably with operations on the Somme. The enemy attack on Fourdeparis in Argonne was repulsed. We carried trenches southeast of Thiaumont work and made progress in Vaux Wood.

French official message from Salonika says. The Serbians have repulsed violent Bulgarian counter-attack against Kajmackalen crest with heavy losses. The Bulgarian attack gained foothold in village of Beranica but Serbians drove enemy out with Bagonet. Our left wing has reached hill 1550 five kilometres west of Pisoderi.

It is officially announced that man power distribution board has been appointed with object of inquiring into practicability of combining out Eligible men in Government offices. Chamberlain is Chairman and Middleton vice Chairman.

BUKHAREST. - The Communique says. - Obdurate struggle continues in Dobrudja. The Russians and Rumanians have bloodily repulsed all enemy attacks on the whole front and delivered several counter-attacks. We have stopped our retirement south of Petroseny where we are entrenching.

LONDON, September 20th. According to a wireless press message from Rome General Mackensen is said to have arrived at Monastir. This report, if not accurate is possible; only it is premature since the units which went to the Dobrudja with General Mackensen have appeared before the Serbs showing that the advance into Serbia have acted as a diversion which was one of its objectives.

Mr. Ward Prince wires from Salonika that the momentary pause in the Serbs advance is due neither to Serbian fatigue nor to the enemy's opposition. The Serbs as the pivot link are going slowly while the whole Serbo-Russo French army wheels from a westward direction, facing Florina. The railways for the present are unserviceable, the Bulgars having destroyed the bridge, but it will not take long to repair them.

ATHENS. - It is officially stated that Allied Fleet has declared blockade from mouth of Neatos to village of Chaiaghizi.

Reuter learns that Greek note to Germany is firm and decided in tone. Government entirely disavows action of Commander of Kavalla Garrison and demands that troops shall be brought to Swiss frontier and again delivered to Greece under guarantee that they shall not be stopped or compelled to serve against Central Powers. Note states that Commander at Kavalla was instructed to embark troops and transport them and their equipment to another Greek port.

It is not clear why he disregarded orders and delivered troops to Germans and Bulgarians. Note proposes that troops shall be conducted from Switzerland to Mediterranean port from which they will be embarked in Greek ship for Greece.

ATHENS. - It is semi-officially stated that messages of Greek Government to Commander were carried out through medium of wireless of British warships and they bear out statements as to Commander's disobedience.

SALONIKA. - Fighting continues with unabated vigour on Kajmackalen where Bulgarians are making desperate efforts to wrest peak from Serbs. Latter have slightly added to their gains. Bulgarians set fire to part of Florina before evacuating town. Bulgarian attack in force on village of Poroy east of Doiran was held by Italian Garrison who fought like lions.

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

469

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

ఈ మురబ్బాను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 100 రూపాయలు బహుమానముగా మియ్యబడును. అట్లు రిజిస్టర్ చేయబడినది. నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమునల్ల బాల్యములోనే ధాతునప్తము కలిగినవారికి వృద్ధులకు శుభము బలహీనమై, మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బా సేవించిన యెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బలవీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతునప్తముగను, స్వప్నస్థితియు మానున, ధాతున మూత్రముతో కలసిపోవుట మానున, నీరుచురుకు మానున, బహుమూత్రవాధి మానున, విశేషబలము కలుగున, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జనమగును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇది కాబూల్, కాందహార్ దేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనలు దును విశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. మైమురబ్బాను ఎంచి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చితయును చేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణము కలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును. అనుపాన ప్రతీక పాఠ్యముతో పంపబడును.

15 తులారు, డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు, నె 5, అవన్యూరోడు, బెంగుళూరు సిటీ

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక సహితమైన డా॥ వి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిలా

అపరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను నుగడను, ప్రాంతోష్ణులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82)

వనోపధిసారసవరిలా గుణి మియ్యట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణమందగును నోష్ణులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాంగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందుటకు 4 డబ్బాలు బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిగతులు:— వి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144. No 2, BOMBAY.

తైత్తిరియ స్నాన బ్రాహ్మణ నిత్యకర్తృప్తము

సస్యరాంధ్రప్రయోగము. 820 పుటలు వెల 1-1-0.
ద్విజాతులు అశ్వశూచింపదగిన, స్నాన, సంధ్యావందన, ఔషాస, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతార్చన, తైత్తిరీదేవ, అతిథి పూజలును, వానికి సంబంధించిన భస్మధారణవిధి, స్థాలీపాకవిధి, సముద్రస్నానవిధి మొదలగు ఇతరవిషయములు దాదాపు అర విషయములు ఆంధ్రప్రయోగముతో వివరముగ నిందుగలవు. దాదాపు 3 వేల గ్రంథములు ఖర్చయినవి.

2 సహచారము — నాంధ్రతాత్పర్యము. ౧-౮-౦. ఈ గ్రంథగ్రంథములు ఒకపర్యాయము కొనుపారలకు ౨-౮-౦ లకే గ్రహ్యము. ఇవిగాక భారతభాగవతాది గ్రంథములు, హరి యోగప్రదీపికాది గ్రంథములు, తొట్టివైద్యగ్రంథములు, ఇతర వైదికగ్రంథములు, గాయత్రీ, ప్రాతస్సంధ్య, జగద్గురు ఆది శంకరాచార్యులు, మున్నగువలములు మాదగ్గర లభించును. వలయువార లీవిధముగా వ్రాసికొనునది.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు లేక
డి. వి. శర్మ పూర్ణ, కృష్ణాజిల్లా ఆని వ్రాసేది.

ప్రపంచ చరిత్ర (నాల్గవసంచిక వెలువడినది)

గ్రంథకర్త గా హరిస్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ.

లోకములో ఎన్ని రాజ్యములూ కలిగినవి. గలించినవి. ఎందరో రాజులు పుట్టి నారు, గిట్టి నారు. ఎన్ని మోజాతులు చనినవి, చనినవి. ఎందరో మహానుభావులు జన్మించినారు. నిర్యాణ మందినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు. పోలిన మత్తులకు మితిలేదు. అయిన మార్పులకు అంతము లేదు. పట్టణములు పట్టెనని. పల్లెలు పట్టణము లయినవి. రాజ్యములు అడవులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. ఆనాగ రకులు నాగరికు లైనారు, నాగరికు లనాగరికు లైనారు. ప్రభువులు అంకితు లైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు. ధనవంతులు దగ్గరు లైనారు, దగ్గరులు ధనవంతు లైనారు. జ్ఞానవంతు లంధకారమునబడినారు, అంధకారముననున్నవారు జ్ఞానవంతు లైనారు. ఈ యంతటికిని రెండే కారణములు — కాలము, మానవుడు. 6 సంచికలు 2.0-0.

ఎప్పుడెప్పుడు ఎచ్చలెచ్చలు ఎవ విధముగా ఈరెండు కారణములు పనిచేసినవో తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరికి ఇష్ట ముండదు? ఎవ్వరికి కుతూహల ముండదు?

ఆ యిష్టమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము
145, టంకసాల వీధి, మద్రాసు.

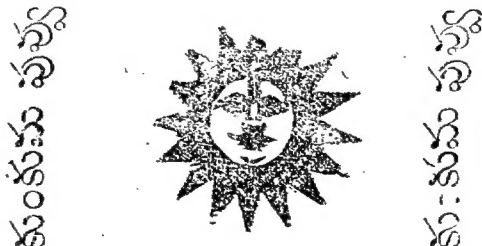
ఆంధ్రమహాభాగవతము వచనము

ఇయ్యది అతి సులభ శైలిలో శ్రీలకు బా లురకు కూడ తెలియునటుల వ్రాయబడియున్నది. వేదాంత విషయములు యిందులో మెండుగా ను న్నను బాగుగ వివరింపబడి యుండుటవలన చదువు వారికి మనోహరముగ నుండును. ఇందు ఆయా సందర్భములకు తగిన చిత్రపటములును చేర్చబడి యున్నవి. ఇప్పటికి దశమస్కంధము పూర్తి అయినది.

ప్రథమద్వితీయ స్కంధములు	1.0-0
త్రితీయ చతుర్థ స్కంధములు	1.4-0
చతుర్థ పంచమస్కంధములు	1.4-0
షష్ఠ సప్తమస్కంధములు	1.4-0
అష్టమ నవమస్కంధములు	1.0-0
దశమస్కంధము ప్రథమభాగము	1.4-0
" ద్వితీయభాగము	1.4-0

235 ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మానవదొరకును. కొనునారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరస్మాక్ డెన్యు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

మీకు కావలెనా?
R.L.N. ట్రాన్సిమాత్రలు డబ్బు 4-కి రు. 1.
మద్రాసు నగరము శేరు 1-కి రు. 1.
"విద్యార్థి," 87, రామస్వామి వీధి, మద్రాసు.

ఎంపయరు ఆఫ్ ఇండియా

లైఫ్ అన్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడు బొంబాయి

మదరాసు రాజధానికి ముఖ్యప్రతినిధి వారి ఆఫీసు-
2 థియోసాఫికల్ బేంకు మందిరము.

పోస్టు బాక్సు 903, అడయారు, మద్రాసు
పట్టణములో
"న్యూ ఇండియా" మందిరములు
13-14, సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

ప్రిమియములు పట్టణములోనున్న ఆఫీసు మందిరముల చెల్లించవలెను. విశేషములు ఇచ్చటనే తెలిసికొనవగును మని ఆర్డరులు చెక్కులు ఇన్సూరెన్సులు అడయారులోని ముఖ్య ప్రతినిధిగారి వేరే పంపబడవలెను.

ఎజెంటు కావలెను. 554
కావలసినవారు } బి. పి. వాగ్గియా
వీరికి వ్రాయవలెను. } ముఖ్యప్రతినిధి

గ్యాలీస్ మోటారు సారశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటను, వాటిని బాగుచేయ గలుగుటను తెలిపేయదు నిచ్చుటను మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదేభాగములు యేదేపనులచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంశముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈసారశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఆక్టోబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభింపవగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 30 వతేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికొనవలయును. పాఠశూరి విద్యార్థులు కొరసవో నికసించుటకు తావొసంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించు వారికి వ్రాసికొనుటకు
(1) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras

శారదాంబ

ఇది

స్త్రీధర్మబోధినియనునాటకం

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య సృజితము
సంఘము రాచూరు సంస్కృతశాఖ వు
మార్గ మిందు జూపబడినది. అంద ను
జదివి తీరవలయును.
వెల 0-4-0 మూత్రమే.
పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.
చిరునామా:—
ఆంధ్రకృత్రికా కార్యాలయము
7, తంబుసెట్టివీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రనర్వకళాశాల

ఇది

విద్యాప్రవృత్తి

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది.
వెల 0.4-0] [పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7 తంబుసెట్టి వీధి, మదరాసు.

యుద్ధ చరిత్రము

అతి విపులము!

అతి సరసము!!

ఈ పుస్తకము ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆవిష్కరణవల్ల సంచితముగా యుద్ధవిషయమై చాలభాగము వర్ణించియుంటిమి.

any
value
ought
to
be
valued
very

1. జర్మను, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యేకకారణములు పరోక్షకారణములు; 3. యుద్ధవ్యూహములు, వాటి పటములు; 4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటి పటములు; 5. మర్గగుల్ఫ నిర్మాణము వాటి పటములు; 6. నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు, 7. రాజులసేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపునవి దాదాపు 400 పటములు దీనియందు ప్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములం దపూర్వముగ నుండగలను. పెద్ద యాకృతియందు 300 పటములకు మించియుండును. ధర తగ్గించియున్నాము.

మునుపటి వెల రూ. 2.

ఇప్పటి వెల రూ. 1.

పోపు ఖర్చులు వేటుగ వసూలు చేయబడును.

ఇది గాక

ఈ పుస్తకమునందు విద్యావంతులగు ఆంధ్రమహాజనులచే న్రాయబడిన నిర్బంధసైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, హైందవ సామ్రాజ్య గూఢచియములు, భాషాయోష, వ్యవసాయము, శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోకుల నిర్వాణతారావళి, రజస్వలా వివాహములు, రాజభక్తి, అక్షరమయము, దేశచరిత్ర, నవలలు, ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వము, మన గొప్ప దురవస్థ, భయము, వ్యవసాయము - యుద్ధము, సత్యము, పరకతి సంఘములు, యుద్ధము - హైందవులు, కర్నాటకసంగీత విద్యాభివృద్ధి, హిందూ దేశములో హిందూపతిప్రవేశము, మానసగీతము మొదలగు చక్కని వ్యాసములు గలవు. ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటము లనేకములు గలవు. కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోపాలకృష్ణ రంగులపటమున్ను చేరియున్నది. ఇదివఱకు 10,000 ప్రతులు ఖర్చుపడినవి. కొద్దిప్రతులే గలవు. ఆలస్యము చేసిన ఆశాభంగము కలుగును.

చిరునామా:—ఆంధ్రపత్రికా ఆఫీసు,

7, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము కనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కాంప్యూజింగ్" ను యుక్తయోగింపవలయును. దాని నుక్తయోగించిన బాయిలర్లు త్రువ్వకట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక మెల్లప్పుడు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవియునున్న గొట్టములనున్న త్రువ్వ పట్టుకుండగను శుభ్రముగాను నుండును. ఈ కాంప్యూజింగ్ యుక్తయోగించినచో సువత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎక్కువ కష్టము క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యోగ్యతయును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు డిజైన్లకే న్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రు 25-0-0

ది రిలయన్సు పౌండ్రి అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం 5583 రు

మదరాసు

(సై-మ్యాజింగ్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయు

ర్వేదీ యావధ ప్రదర్శనములయందు నిచ్చిరి

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్క్సు

***

లేహ్యములు, బిళ్లలు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారమున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టికకై న్రాయుడు. ఒకవారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists
Elphinstone Road, Bombay, 13.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాస్త్రోక్తముఖమునబొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరింపట వలెనే కల్గుచున్నది. ఈ పుస్తకమునందు పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసిరికిరసావ్యమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయుబహు పోస్టు చార్జియు మేము భరించుటవలెను. వెంటనే వాయిదాకు 210 ప్రత్యక్షాస్త్రీ ముశీకంక గోవిందజీ, అంతఃకనిగూ బొంబాయి 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

కృతయుగమందుకల్పవృక్షము మనుష్యులకోరికలను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగమందు మానవజాతియొక్క ఈతిభాద్యతనుతీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యంబులనిచ్చుచది మన దైవ్యదైవ్యకృపకముకోరికనారికి

ఉచితముగా పంపబడును
రాజదైవ్య వారాహజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదోదయ బొంబాయి, 20 చీనాబజారుకోడ్, మద్రాస్

తేలుమందు వెలసీసా ౧-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష

బాధగలదు. తేలుకాటు విషము

నెత్తునూ ప్రవేశించదు గాధ

నరములమెం పెద్దనరముదగ్గర

నండి లాగుట ప్రారంభించుచు కుట్టినచో ను

మొద్దగునటులు చేసిన బాధలగును.

అవ్వకాంబజు దిహి, 6, రింబు శెట్టివీధి మదరాసు.